

Tidningen **Hemvärvnet**

NATIONELLA
SKYDDSSTYRKORNA

#2-2011

De vaktar hamnen
Kängan i fokus
Så görs eftersök

Med GMU i sikte

Vi besöker den nya soldatutbildningen

Ett försvar för alla

I skrivande stund är jag i Enköping som Commander BFOR och övas i Viking 11. Utmaningen är att hantera en omfattande kris- och hanteringsoperation. Övningen är bra och viktig, vi lär oss alla nya saker. Ett tryck jag bär med mig är att vi aldrig kan öva för mycket – vi måste i stället öva än mer oavsett om du är hemvärnssoldat eller anställd. Det är så vi behåller vår unika kompetens – att vara ett kontinuerligt insatsberett insatsförsvar.

JAG HAR SJÄLV varit med på flera hemvärnsövningar. Där har hemvärnssoldater visat stort personligt engagemang och stor beslutsamhet. Det är egenskaper som är nödvändiga för att klara av uppgifter som bevakning av skyddsobjekt eller att leverera det omfattande stöd till samhället som hemvänet gör varje år.

De övningarna och stödet passar väl in i det omvandlingsskede mot IO 14 vi nu håller på med. Ett och samma försvar ska kunna användas här hemma, i närområdet och längre bort. Det ställer nya krav på Försvarsmakten. Ett in-

satsberett försvar innebär höga krav på tillgänglighet och användbarhet för både personal och materiel. Men det här är bara början på en förändring där hemvänet med de nationella skyddsstyrkorna är en av nyckelaktörerna. Det är också därför du som Försvarsmaktsanställd får denna tidning – för att läsa mer om det som förenar oss.

FÖR ATT ATTRAHERA och behålla morgondagens soldater är samtalet kring och synpunkterna på våra uppdrag, en dialog som aldrig får tystna. Jag kan konstatera att vår verksamhet ger ordentliga avtryck i medierna. Dessutom, till nästa omgång av den grundläggande soldatutbildningen har vi hittills över 12 000 sökande – långt fler än förväntat. Det är en gemensam rekrytering och utbildning oavsett var i försvaret du vill arbeta. Och det är dessutom beslut som – förhoppningsvis – föregårts av diskussioner med familj och vänner. Även där en viktig dialog.

Efter genomförd grundutbildning, GMU, erbjuder Försvarsmakten en rad spänande och utvecklande arbetsuppgifter för både kvinnor och män inom många olika områden. Det ger möjlighet att variera arbetsinsatsen mellan att vara kontinuerligt anställd, tidvis anställd och hemvärnssoldat. Den egena livssituationen kan styra valet.

FÖR DE RESERVOFFICERARE som vill arbeta i det nationella försvaret är hemvänet ett utmärkt alternativ där de kan bidra med sin erfarenhet och kompetens och få stimulerande uppgifter.

För oavsett om du arbetar inom de operativa förbanden eller hemvänet med de nationella skyddsstyrkorna är du del i det lag som jag känner stolthet att få leda – laget Försvarsmakten. ●

Sverker Göranson
Överbefälhavare

Det här numret delas ut till alla i Försvarsmakten

Försvarsmakten är en av Sveriges största myndigheter med mer än 50 000 medarbetare och frivilliga.

Försvarsmakten är ständigt beredd att hävda Sveriges territorium, genomföra internationella insatser samt stödja samhället vid större kriser.

Försvarsmakten är unika förmåga är den väpnade striden och är därmed Sveriges yttersta säkerhetspolitiska instrument.

Ytterst är Försvarsmakten uppgift att värna demokrati och mänskliga rättigheter.

För att Sverige ska kunna bibehålla sin säkerhetspolitiska handlingsfrihet utvecklar Försvarsmakten kontinuerligt förmågor som kan möta framtidens krav.

Vill du arbeta inom Försvarsmakten finns det en väg in som är gemensam för alla, grundläggande militär utbildning (GMU). Du ansöker på www.rekryteringsmyndigheten.se.

Har du redan gjort din värnplicht kan du i stället söka anställning direkt. På Försvarsmakten webbplats ser du vilka förband som söker personal.

Alla i hemvänet är med frivilligt. Personalen över mellan 4 och 13 dagar per år beroende på befattning. Uppfyller du ditt avtal får du minst 3 500 kronor per år. Du kan gå ur när du vill.

Hemvärens viktigaste uppgifter är att bevakा, skydda, ytövervaka samt stödja samhället vid fred, kris och krig.

Hemvärsförbanden ska med mycket kort varsel kunna sättas in över hela landets yta. Med huvuddelen inom 24 timmar efter order och med tillfälligt sammansatta enheter inom 6 timmar.

2014 ska det finnas 40 bataljoner med cirka 22 000 hemvärnssoldater, varav cirka 17 000 ingår i de nationella skyddsstyrkorna.

Alla soldater tillhör någon av de 22 utbildningsgrupperna som finns utspridda över hela landet. Utbildningsgrupperna är ansvariga för övningar och utbildning.

Vill du gå med? Gå in på hemvarnet.se eller soldat.nu. Personer som inte gjort värnplikt kan bli specialister eller gå tremånadersutbildningen GMU.

hemvarnet.se

Stöd våra insatser

Det är en stor glädje att ha möjligheten att sprida detta nummer, förutom till alla hemvärnssoldater också till alla anställda inom Försvarsmakten. Syftet med detta är helt enkelt att sprida ytterligare kunskap om våra ansträngningar att skapa en effektiv helhet i vårt gemensamma insatsförsvar.

HEMVÄRNET MED DE nationella skyddsstyrkorna uppgår till nästan hälften av insatsorganisationen. Hemvänet genomför just nu en omfattande reformering och kännetecknas av sin höga beredskap och lokala närvär. Uppgifterna är bland annat att skydda och bevakा samhällsviktig militär och civil infrastruktur. På detta sätt bildar hemvänet en nationell, territoriell basplatta för försvaret av landet. Hemvärsförbanden nyttjas främst vid beredskapsövningar och stöd till samhället. Hemvärnssoldater skiljer sig från övriga i Försvarsmakten på en punkt, de har inte något anställningsförhållande.

Personalförsörjning är en av de riktigt stora frågorna i Försvarsmakten. Jag ser med stor glädje att ett stort antal hemvärnssoldater har valt att ta anställning som soldater. De kommer att få en ökad förmåga och är efter anställningsperioden varmt välkomna åter i hemvärsförbanden.

FRÅN 2012 KOMMER huvuddelen av rekryteringen till hemvärsförbanden att ske genom GMU, det innebär att 1 500 utbildas årligen för att bli "hemvärnsskyttesoldater". Till detta kommer cirka 500 per år som utbildas av de frivilliga försvarsorganisationerna. Totalt innebär det att runt 2 000 personer årligen skall rekryteras in bara i hemvärsförbanden. År detta möjligt? Självklart! En jämförelse med Danmark, som har ett lika stort

hemvärn som Sverige, ger vid handen att de årligen rekryterar cirka 2 100 personer till Hjemmevaernet. Men detta kräver definitivt "lokal rekrytering och lokalt genomförande" och att alla hjälper till.

Under vecka 14 besökte jag en övning med Gotlands insatskompani som genomförde SÖF (särskild övning förband) under fyra dygn på Livgardets övningsfält i Kungsängen. En övning som var ett skol-exempel på ett bra och effektivt uppdrag för våra insatssoldater. Verksamheten präglades av professionalism, högt tempo och stor entusiasm och jag är övertygad att deltagarna förutom träningssvärk har fått en betydligt ökad förmåga till strid i urban miljö.

Tack för att du som anställd i Försvarsmakten också tar dig tid att läsa denna tidning. Engagera dig gärna i hemvärsverksamheten som instruktör, genom att rekrytera dem som du känner eller bara som "allmänsupporter".

Roland Ekenberg
Rikshemvärväschef

Malmö

Rikshemvärväschefens sista insatsövning äger rum vecka 21.

Starkare tillsammans

I det här numret har vi dubblerat vår upplaga för att alla i Försvarsmakten ska få möjlighet att läsa tidningen. Det innebär att många av er som fått tidningen i brevlådan säkert undrar varför, och en del tycker säkert att det är slöseri med både porto och träd. Men faktum är att kunskapen om hemvärvnet är alldelvis för låg i Försvarsmakten. Och vare sig ni vill eller inte är vi en del av insatsförsvaret – dessutom störst, sett till personal.

Tidningen är unik i Försvarsmakten eftersom den ägs av hemvärnssoldaterna själva genom rikshemvärnsrådet. Som ansvarig utgivare är det en av mina uppgifter att vara kritiskt granskande. De senaste åren har just den delen varit svår, helt enkelt för att hemvärvnet har ridit på en framgångsvåg som saknar motstycke de senaste decennierna. Visst kan man alltid klaga på materiel och materiel tillförseln, men faktum är att även där har det skett stora förändringar. I stället för att få uttjänt mobiliseringssmateriel är nya fordon, ny ledningsmateriel och en rad andra förbättringar på gång eller har redan genomförts.

EFTERSOM JUST MATERIEL är något som engagerar, vilket den som följer försvarsdebatten på nätet upptäckt, så har vi infört en ny sektion i tidningen som heter Utrustning. Först ut att granskas är m/90-kängorna som vi alla trampat i. Glädjande nog kommer du i fortsättningen att slippa mer än tio år gamla kängor.

Många glömmer bort vad hemvärvnets huvuduppgifter är, att skydda, bevak och ytövervaka. Det är alltså inte att bedriva fördröjningsstrid mot motoriserade motståndare eller storma byggnader och befria gisslan. Det har vi varken utbildning eller materiel för, även om det

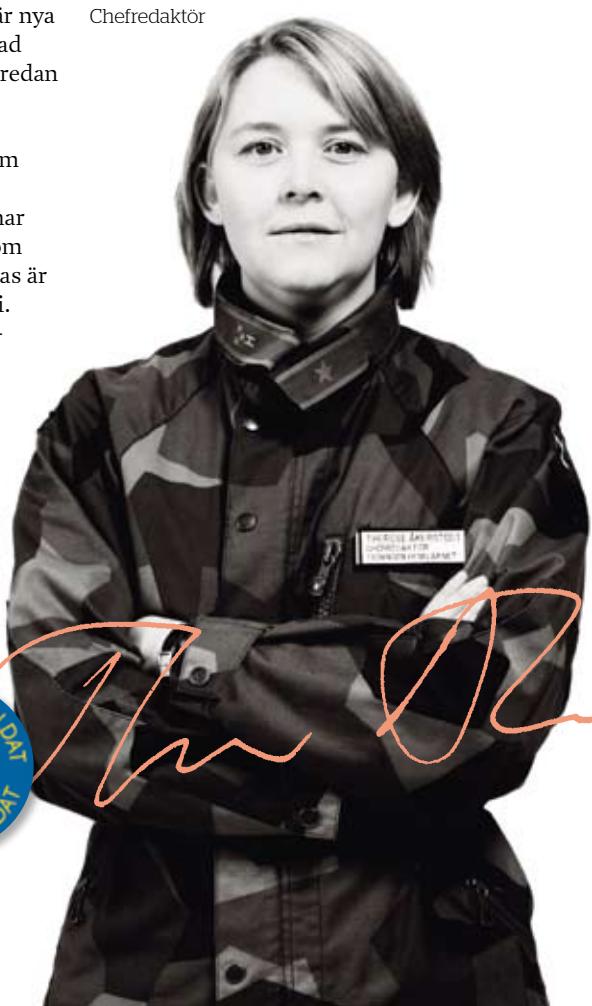
kanske låter fränare än att vakta militära basområden eller civil infrastruktur. Men faktum är att om något händer kommer vi att vara bland de första på plats, med delar inom några timmar och majoriteten inom ett dygn. För att övriga insatsförband ska kunna vara taktiskt rörliga måste någon vakta de primära skyddsobjekten.

HEMVÄRVNET GENOMGÅR precis som övriga Försvarsmakten stora förändringar, inte minst organisoriskt, och det är aldrig smärtfritt. Min uppmaning till er hemvärnssoldater och försvarsmaktsanställda är att våga vara kritiska. Hör av er till oss – inte för att klaga utan för att påverka så att förändringar och förbättringar genomförs.

Ett starkt hemvärn gagnar alla och ni har alla en del att bidra med, oavsett befattning! ●

Therese Åkerstedt

Chefredaktör

Med tidningen medföljer en knapp till alla hemvärnssoldater. Visa ditt stöd för Sveriges nationella försvar - och bär den inte minst på vår födelsedag den 29 maj.

**TIDNINGEN
HEMVÄRVNET**
#2 MAJ 2011
ÅRGÅNG 71

Besöksadress:
Banérgatan 62, Stockholm

Postadress:

Tidningen Hemvärvnet
107 85 Stockholm
Telefon 08-788 75 00
Fax 08-664 57 90

Chefredaktör
och ansvarig utgivare:
Therese Åkerstedt
08-788 97 38

red@tidningenhemvartnet.se

Stf ansvarig utgivare:

Lars Brink

Reporter/redaktionsassistent:
Jöran Lindeberg
08-788 97 15
reporter@tidningenhemvartnet.se

Korrektur:
Daniel von Sydow

Grafisk form och layout:
Oktavilla

Alla som är med i hemvärvnet får tidningen gratis. **Vid fel adress eller utebliven tidning** ska du kontakta din **utbildningsgrupp** som sköter hemvärnssoldaternas adressregister, se hemvartnet.se.

Prenumerationer/friexemplar:
Myndigheter, organisationer och personer vars arbete rör hemvärvnet/Försvarsmakten har möjlighet att få tidningen gratis.
Kontakta redaktionen.

Annonsbokning:
Searchfactory
Fredrik Karlsson
08-505 73 874
fredrik.karlsson
@searchfactory.se

TS-kontrollerad upplaga 2010:
29 500 exemplar

Tryck:
Sörmlands Grafiska AB

INNEHÅLL / #2-2011

Nyheter 6

Senaste nytt - från norr till söder.

Landet runt 10

Insatser i Sverige.

Insänt 13

Fråga oss! Hur utbildas stridssjukvårdarna?

Debatt: Kommunikation som brister.

Granskning: Ny materiel 14

Vi får materiel för hundratals miljoner.

Intervju: Helena Lindberg 16

Beredd när det värsta inträffar.

Hemvänet i bilder 18

Vad har hänt i landet?

Reportage: KFÖ i Göteborg 20

Den södra bataljonen övar på skarpa objekt.

Reportage: GMU 26

Rekryterna ger sin syn på utbildningen.

Reportage: GU-F 32

Strid och samarbete på schemat.

Tema: Eftersök 35

Skallgångskedjornas tid är förbi.

Tema: Tränad för insats 38

Så mycket väger utrustningen.

Utrustning 40

Modell 90-kågan granskas.

Kultur 42

Debutbok om hur Sverige skulle stå emot ett ryskt överfall och en mörk film om en nyckel under andra världskriget.

Historia 43

Den militära beredskapen under andra världskriget angick alla.

TA = Therese Åkerstedt JL = Jöran Lindeberg

Lyckade telefonsamtal

Norrbottensgruppen genomför fyra introduktionsutbildningar under det första halvåret i år. Orsaken är att telebearbetning har gjort att mer än hundra personer anmält intresse att gå med.

Specialist på skytte? I framtiden kommer det att finnas allt fler specialistofficersbefattningar, något som även kommer att påverka graderna i hemvänet.

NYHETER

FOTO STAFFAN CLAESSEN

Löjtnant eller fanjunkare?

Övergången till tvåbefälssystemet innebär att många av dagens officerare kommer att placeras på tjänster märkta för de **nya specialistofficerarna**.

Nu har ÖB Sverker Göranson och försvarets arbetstagarorganisationer kommit överens om att **övergången ska lösas med omgalonering** (gradbyte) på frivillig väg.

att dessutom kunna göra det i samsyn med arbetstagarorganisationerna, sade ÖB till Försvarsmaktens nyhetstjänst.

I DEN NYA försvarsorganisationen står specialistofficerarna för en stor del av befattningsarna. Men eftersom bara ett fåtal hunnit utbildas måste luckorna fyllas av vanliga officerare. Specialistofficerarna har ett eget gradsystem, som i armén börjar med 1:e sergeant (under fänrik) och slutar med regementsförvaltare (över major). Många yrkesofficerare har därför fruktat vad de ser som en tvångsdegradering. Men nu kommer de alltså att kunna behålla sina gamla grader. Även hemvänet berörs.

— Till exempel en fänrik eller löjtnant som sitter på en befattning där man i framtiden ska ha en sergeant eller fanjun-

kare kan ansöka om att byta grad under förutsättning att man har rätt kompetens, säger Mats Jonsson, ombudsman på Rikshemvärvnrsrådet.

Han tror att en del kommer att välja att omgalonera sig.

— Det kan finnas de som har en gammal klassisk underofficer som förebild.

Man ser just nu över befordringsgångene i hemvänet för att anpassa sig efter övriga Försvarsmakten. JL

DET KÄNNS SKÖNT ATT KUNNA LÄMNA BESKED I EN FRÅGA SOM SKAPAT OSÄKERHET

ÖB Sverker Göranson

et känns skönt att kunna lämna besked i en fråga som skapat osäkerhet i organisationen och

15 500 kronor ...

... per år kostade en hemvärnssoldat som fullgjort sitt avtal 2010. Varje soldat övade då fyra eller åtta dagar. I snitt kostade ammunition cirka 1500 kronor per person.

Kungligt besök

Den 321. bataljonen i Göteborg fick den 1 april besök av konung Carl XVI Gustaf, som varje år besöker hemvänet för att hålla sig uppdaterad om verksamheten.

I vårt webbarkiv kan du se hur tidningen, och hemvänet, har förändrats de senaste elva åren.

Snyggaste omslaget?

Tycker du att utvecklingen går för långsamt? Eller var allt bättre förr? Nu kan du själv se vad som hänt i hemvänet de senaste elva åren - och hur tidningen förändrats. Som en del av firandet av tidningens 70-årsjubileum har vi gjort ett nytt överskådligt webbarkiv. Där kan du läsa, och ladda ner, upp till elva års gamla tidningar i digital pdf-form.

Vilket tycker du var det roligaste, fulaste eller bästa omslaget? Mejla in dina motiveringar till oss så kan du vinna hemvänet egen jubileumsbok. **TÄ**

Du hittar arkivet på www.tidningen.hemvärnet.se/tidningen/arkiv

FOTO: JORAN LINDBERG

Instruktörsbrist sinkar Halvar

I mars levererades de **fyra första anläggningarna** av skydds-vaktsträningssystemet Halvar till hemvänet. Två gick till Skaraborgs regemente (P4), samt en vardera till **Livgardet** och **Ledningsregementet**.

Med Halvar kan skyddsvakten se och tala med figuranten på en flera kvadratmeter stor filmduk några meter bort.

NYHETER

Eftersom figuranten i själva verket står framför en videokamera i en annan riktning kan skyddsvakten skjuta skarpt.

TOTALT HAR TOLV anläggningar införskaffats, förutom testanläggningarna. De resterande åtta kommer inte att levereras till några övriga förband eller centrum som stödjer hemvänet förrän dessa har utbildade huvudinstruktörer, vilket sknas i dag.

Nästa kurs går i mitten av juni (vecka 24) på Hemvärens stridsskola i Vällinge söder om Stockholm. Även frivilliga figuranter kommer att gå en tvådagarsutbildning. **JL**

Tinget gav resultat

Rikshemvärvnstimingen den 11-13 november i år är en chans att **påverka hemvärnets utveckling**. Flera av de motioner som antogs vid senaste tinget för två år sedan har gett **konkreta resultat**.

Jag är väldigt nöjd med helheten, både organisations- och materielfrågor, säger Mats Johnsson, ombudsmann på Rikshemvärvnsrådet.

Sedan tinget 2009 har en av hans uppgifter varit att driva på för att förverkliga beslutene. Många motioner handlade om materielen. Bland annat fick man igenom att ak 4 B ska utrustas med lampa.

ETT ANNAT FÖRSLAG gick ut på att förse varje pluton i förband med extrema avstånd med fältmässig kortvägsradiostation. Motionen avslogs av tinget, men Försvarsmakten har ändå löst frågan till insatsorganisation 2012.

Hemvärnsrörelsens beslut är inte bindande för Försvarsmakten, som ibland sätter stopp för förslag som tinget bifallit, och vice versa kan gå vidare med motioner som tinget avslagit. **JL**

NYHETER

Vid eftersök i mörka byggnader behövs någon form av lampa, bilden är från en övning i Göteborg.

FOTO STAFFAN CLAESSEN

Detta har hänt sedan tinget 2009:

05. Motion: Hemvärnssoldater placerade på avtalsbefattningar bör ha rätt till krigsplacering där, och inte bara stå till förfogande tills till exempel Lottakären har fyllt upp med utbildad personal. Ansågs besvarad av tinget.

Resultat: Under 2010 avslutades och permanentades försöket med borttaget ”monopol” på befattningar. Det innebär att behörighet och kompetens avgör befattning; tidigare förtur till en del tjänster för viss avtalsspersonal är avskaffad.

P1. Motion: Fler civila kompetenser och utbildningar ska kunna tillgodoräknas i hemvänet. Biföljs av tinget.

Resultat: Hemvärnets Stridsskola och dess samordningsavdelning ser över

hur olika civila behörigheter ska kunna gälla även inom försvaret.

02. Motion: Stärk sjukvårdstjänsten genom att tillsätta plutonsjukvårdare. Ansågs besvarad av tinget. En översyn av vårdkedjan var redan på gång.

Resultat: Ett nytt sjukvårdssystem med stridssjukvårdare ska införas. Försvarsmedicinskt centrum håller på att utreda hur. Slutrapport väntas den 1 oktober i år.

04. Motion: Inrätta befattningen ställföreträdande kvartersmästare i kompanierna. Ansågs besvarad av tinget.

Resultat: Ett underhållsbefälskompani ska vara infört från och med Insatsorganisation 2012.

061, 06-2. Motioner om att stabs/trossstruppen tillförs en packgrupp med bilförare, och att varje kompani och bataljon tillförs en organisatorisk stridstross. Ansågs besvarade av tinget.

Resultat: Packgrupper införda från och med insatsorganisation 2012.

M6. Motion: Att samtliga plutoner i norra Sverige tillförs snöskor. Biföljs av tinget.

Resultat: Två par snöskor tillförs varje bandvagn 206 (norr).

(Siffran anger motionens nummer.)

En längre lista på resultatet av olika motioner från 2009 finns på www.tidningenhemvartnet.se. Sök på ”Tinget gav resultat”.

HUR MÅNGA RELIGIONER FINNS REPRESENTERADE PÅ DEN HÄR BUSSEN?

ATT FÖRSTÅ OCH TOLKA ANDRA KULTURER ÄR EN DEL AV VÅR VERKLIGHET.
ANSÖK TILL SOLDAT/SJÖMAN PÅ FORSVARSMAKTEN.SE/VERKLIGHeten

Exempel från
Försvarsmaktens
kampanj.

NYHETER

VAKTA DEN HÄR
TELEFONKIOSKEN
I TRE DAGAR.

ATT SÄTTA PÅ HEMVÄRNEN BEVARAR DU EN DEL AV VÅR VERKLIGHET
ANSÖK TILL SOLDAT/SJÖMAN PÅ FORSVARSMAKTEN.SE/VERKLIGHeten

Hemvärnet delar försvarets verklighet

Ett intensivt arbete pågår för att få fram nya rekryteringsprodukter, bland annat till GMU. I mars damp **ett välkommet paket** ned på förbanden.

Det var ett evenemangskit med broschyrställ, zip-ups, pop-ups, bord, mattor och ett större utomhusställ, säger Nemo Stjernström, informationschef på Hemvärnets stridskola och spindeln i nätet för operationen.

I skrivande stund är en ny laddning på väg, bland annat med en rekryteringsfolder som gått ut i 22 000 exemplar till utbildningsgrupperna.

Enligt Nemo Stjernström har fotografier från GSU-utbildningarna används för att illustrera för nybörjare hur försvarets

verklighet ser ut. Dessutom har hemvärnssoldater ställt upp som skådespelare på en del av de senaste reklamfilmerna på tv, som ironiseras över machobudskapet i den första omgången.

Nästa kampanjperiod för GMU inleds i september. Hittills har hemvärnets erbjudande delvis drunknat i övriga Försvarsmaktens kampanj. Men det ska ändras. Under våren är målet att ta fram nya trycksaker som specifikt beskriver just hemvärnets verklighet.

FAKTA:

Reklamlingo

- **Zip-up:** Fällbar budskapsbärare, praktiskt för mässor och liknande.
- **Pop-up:** Portabel bakgrundsvägg med budskap.

– Till hösten tror jag vi ser reklamkampanjer som direkt stödjer rekryteringen till GMU med inriktning Hemvärn, säger Nemo Stjernström.

Vissa delar, till exempel ersättningssystemet, är inte är helt lätt att förklara på ett par rader i en broschyr. Men Nemo Stjernström är förväntansfull.

– Vi har bra bildmateriel, bra texter och mycket att berätta.

LÄNGRE FRAM SKA det finns en så kallad print-on-demand-tjänst där olika delar av Försvarsmakten ska kunna lägga in egna texter och bilder och mer eller mindre automatiskt få dem tillverkade och levererade. Men under tiden kan kreativa förband producera själva.

– I väntan på portalen och print-on-demand finns redan i dag tydliga riktlinjer för att ta fram egna produkter, säger Nemo Stjernström. **JL**

Danska hemvärnssoldater deltog i eftersöket.

FOTO: INFOMERHDNU/HJEMVÄRNENET

NYHETER

Försväunnen treåring satte Danmark på fötter

I slutet av mars formligen **störmades dansk polis av hundratals frivilliga** som ville hjälpa till med sökandet efter treåringen Holger Kragh. Pojken hade försunnit under en scoututflykt i Tranum Klitplantage på norra Jylland. **Området är 3 000 hektar** stort och består av skogar, hedar och sjöar.

Polisens hadebett om hjälp av danska hemvärnet och beredskapsstyrelsen, men inte av allmänheten.

– Folk kom av sig själva, de vällde in, alla du kan föreställa dig, säger chefspolisinspektör Claus Hilborg.

Polisen försökte organisera de frivilliga men det stora antalet gjorde uppgiften övermäktig. I stället försvärades delvis sökandet.

Efteråt publicerade tidningen Nordjyske.dk en intervju med polisens räddningsledare, som sade att hundpatrullerna kunde ha hittat den försunne inom en timme om marken varit orörd av friviligas fötter. Claus Hilborg vill dock tona ner kritiken och menar att det handlar om ett missförstånd.

– Det kom många mäniskor med god vilja och gott hjärta, men utan kontakt-

punkt. Det blev helt omöjligt att koordinera, säger han.

Till slut tvingades polisen vädja till allmänheten att hålla sig på avstånd. Danska hemvänet deltog med totalt 200 soldater, vilket var mycket uppskattat av polisen.

– Från vår sida tycker vi att det fungerat bra. Vi hjälpte till med att avstyra civila och att dirigera trafiken, säger överstelöjtnant Thomas Bjørnbak, chef för hemvärnsdistrikt Nordjylland.

EFTER ETT DYGN sökande var det slutligen en 45-årig ryttare som av en slump hittade Holger, en halv mil från platsen han senast setts på. Treåringen hade behållit värmen under natten tack vare sin tjocka täckjacka. Enligt danska P4 Nordjylland var det också den som orsakat försvinandet till att börja med. Eftersom han envisats med att ta av sig jackan hade hans mamma satt på honom den med blixtlåset på ryggen. Då hade han blivit sur och sprungit i väg. **JL**

99 DET KOM MÅNGA MÄNNISKOR MED GOD VILJA OCH GOTT HJÄRTA, MEN UTAN KONTAKTPUNKT

Claus Hilborg, danska polisen

LANDET RUNT

Hemvänetts insatser

Mars

Hallands bataljon stöder polisen med ett 30-tal soldater vid ett eftersök i Laholm. Den försunne är en man i 30-årsåldern.

April

Upplands bataljon kallas ut på eftersök i Knivsta. Den 68-åriga kvinnan hittas vid liv efter ett dygn.

Har ni gjort en insats?

Mejla till:

red@tidninghemvarnet.se

Sista chansen att nominera

Vid tinget i november väljs

Rikshemvärnsrådets ledamöter. Senast den 17 maj ska varje hemvärnsområde ha nominerat två kandidaterna var. Vid en konferens i januari utsätts de lokala råden en valberedning bestående av fem ledamöter från olika delar av landet. Som underlag till arbetet har valberedningen bett råden att genom sina vice ordförande föreslå kandidater. **JL**

Kurs i att påverka

Inför Rikshemvärnstaget i november kommer en endagsutbildning i medinflytande att genomföras. Kursen ska under augusti och september ges vid fyra tillfällen på olika delar av landet. Avsikten är att bjuda in fyra ledamöter ur varje hemvärnsråd. De ska få ökade insikter i medinflytandesystemets innehörd och resultat, samt hur det har förändrats. **JL**

Kriminella kartlägger Försvarsmaktens övningar.

Vapentjuvar avlyssnar mobiler

Militärens arsenal är ett lockande byte för kriminella, som systematiskt kartlägger vilka övningar som försvarat planerar.

Nu uppmanas soldaterna att vara försiktiga med sina mobiler.

– Det går inte att förbjuda personalen att ta med sig mobilen i fält, däremot bör de tänka sig för vad de säger i telefonen, säger Håkan Birger, chef för Försvarsmaktens säkerhetssamordningsgrupp i Malmö, till Blekinge Läns Tidning.

Tidigare var inbrott i mobiliseringssförråd ett stort problem. Nu är anläggningarna säkrare, och då ökar i stället risken för rån och stölder av vapen i bruk. JL

Längre tid för staber

Ledningsträningsövningarna för våra bataljonsstabers, Geltic Bear, som hålls på Ledningsregementet i Enköping, utökas med en dag. TÅ

Väst i stället för uniform

Hemvärnssoldater får inte agera som publikvärdar, parkeringsvakter eller utföra andra uppgifter som kan förknippas med myndighetsutövning iklädda m/90. Vid rekryteringsinsatser är det dock okej att bära uniform. Hemvärnsföreningar kan dock ställa upp med personal i civila kläder iklädd väst med namnet hemvänet på vid olika arrangemang. TÅ

237

reservofficerare har befattningar i hemvänet.

Läsning för alla militärintresserade

En ny tidning med namnet Soldat & Teknik har lanserats i tidningshyllorna.

Innehållet är en blandning av militärhistoria, en hel del nostalgi men även mer aktuella inslag om piratjakt i Adenviken. TÅ

Första årets finalskjutning under SM i ak 4.

Mästare på pistol

SM i ak 4 hålls i Boden den 27 till 28 augusti.

Personal som har pistol 88 som tjänstevapen, flyg-, hund- och mc-förare, kommer då att få möjlighet att bli hemvärnsmästare i pistol.

I samband med att inbjudningarna skickas ut i maj kommer även bestämmelserna för skjutningarna. TÅ

HvSS utbildade livgardister

Hemvänet stridsskola genomförde under vecka 12 trupputbildning av Livskvadronens provanställda gruppchefer. 18 elever från Livgarde deltog i utbildningen som beskrevs som "bra" och "absolut nödvändig". TÅ

11-12 JUNI 2011

Internationell 2-dagars marsch med sträckorna 10 km, 25km och 40 km.

5 års jubileum.

Få bra motion och en medalj på köpet.
www.elfsborgsmarschen.se

Hemvänet i Algutsrum

Erbjuder Er att hyra sommarbostad på Solen och Vindarnas Ö, Öland. Hemvärnsgården består av 2 rum och kök, dusch och 6 bäddar. Hyran är 4.000 kr per vecka med byte på lördagar

Mer information och bilder kan e-postas.

Ring Åke Johansson 0705-48 50 12 eller Ann-Mari Larsson tel. 0722-30 04 04

E-post: sm7njd@telia.com

HÖGVAKTS MEDALJ

1-20 DYGN, BRONS
21-50 DYGN, SILVER
51-100 DYGN, GULD
>101 DYGN, GULD M
LAGERKRANS

Musiksoldat och fanfö
räknar antal pågångar

Medalj och släpsspänne
425 kr
Miniatyr
250 kr

Beställ på
www.ancile.se

NYHETER / FÖRSVARSMAKTEN

Den svenska helikopterenheten SAE Isaf Medevac, med helikopter 10B, genomförde sitt första uppdrag i Afghanistan den 3 april 2011. I bakgrunden står två Sikorsky Black Hawk-helikoptrar. Försvarsmakten ska köpa in 15 stycken Black Hawk-helikoptrar och enligt planerna ska de första levereras 2012 för att göra det möjligt att förlänga den svenska helikopterinsatsen i Afghanistan.

Nyheter i korthet

En kapten på Luftstridsskolan i Uppsala får fem dagars 25-procentigt löneavdrag, beslutar Försvarsmaktens personalansvarsnämnd. Orsaken är att han efter en övning med Svenska Brukshundklubben uppträdde alkoholpåverkad under en middag.

Den 8 april lyfte två JAS 39 från flygbasen Sigonella på Sicilien för att hävda flygförbudszonerna över Libyen, 50 år efter det att

Sverige senast deltog i en skarp mission med stridsflyg.

Två soldater i Isafstyrkan i Afghanistan har publicerat bilder och avslöjat detaljer på internet som kan riskera soldaternas säkerhet. Efter säkerhetssamtal får båda vara kvar.

Fordonsparken i Afghanistan uppgraderas och kompletteras. Man byter även ledningssystemet för att bland annat bli mer kompatibel med andra läanders system.

CITERAT

99 Av de 40 miljarder kronor som spenderas på försvaret är det egentligen bara lite flygförmåga och hemvärvet som har någon som helst relevans.

Ur "Försvaret saknar en plan B" av Jan Kallberg på Newsmill.se

99 Combat-Kalle är mer intresserad av sin egen utrustning än av gruppens gemensamma materiel, bryr sig inte om någon

form av likformighet inom enheten som han tillhör och har ett besvärande intresse av att se häftig eller "combat" ut. Han gör det medelst ökenkängor till den ordinarie uniformen, genom gigantiska knivar, egna stridsvästar, ja, till och med genom att köpa egna tillbehör till sitt vapen."

Gästinlägget "Ge inte efter för Combat-Kalle" på wisemanswisdoms.blogspot.com

Vilken utbildning får sjukvårdarna?

FRÅGA: Vad blir det för utbildning för stridssjukvårdare och kommer hemvänet att få tourniquet?

Martin Hedberg

SVAR: Hemvänet ska få likartad sjukvård och sjukvårdsutrustning som övriga Försvarsmakten.

Det innebär att alla soldater ska ha 40 timmars utbildning i bland annat TOS – Taktiskt omhändertagande stridsskada – och hjärt- och lungräddning. Målet är att basalt första hjälpen ska kunna inledas inom fem minuter på skadeplatsen.

Vid insats tillförs de enskilda soldaterna en flerbruksficka med sjukvårdsutrustning innehållande tourniquet, smärtstilleande medicin etc.

Utöver detta införs en stridssjukvårdare, en skyttesoldat med en fem veckor lång sjukvårdsutbildning, i varje grupp. Hans eller hennes viktigaste uppgift är att hålla den skadade vid liv och stoppa livsfarliga blödningar, tills en sjukvårds-

grupp eller annan medicinsk kompetens finns att tillgå.

På kompaninivå kommer chefen på sjukvårdsgruppen att vara utbildad sjukskötarska. Försvarsmedicinskt centrum håller just nu på att utreda hur det nya sjukvårdssystemet i hemvänet ska införas och slutrapport väntas den 1 oktober i år.

Bengt-Göran Svensson,
Rikshemvärvansavdelningen

FOTNOT: En längre artikel om det nya sjukvårdsystemet kommer efter slutrapporten.

FRÅGA OSS!

Är det något du vill att vi tar reda på? Mejla redaktionen så ställer vi frågan till experterna! red@tidningenhemvarnet.se

FOTO RICHARD KJÆRGÅRD

Avsnörande förband, så kallad tourniquet, och olika typer av personlig sjukvårdsutrustning har testats på FörmedC, på bilden en dansk modell.

Kommunikation som brister

Första helgen i april genomförde man vid min utbildningsgrupp en utbildning till pistolinstruktör. Redan i början av februari samtalade jag med min kompanichef om att jag ville delta och även med ansvarig för utbildningen vid utbildningsgruppen. Jag råddes då att e-posta in min anmälan för att det inte skulle missas.

I den e-post jag sände bad jag att få svar om att man tagit emot mitt meddelande,

men det kom aldrig något svar. Ytterligare ett meddelande sändes med begäran om svar, med läskvitto, samt kopia till kompanichefen. Till min förvåning så dröjde det ett tag men ett kvitto att det var läst dök upp via automatik. Det kom inte något svar i övrigt.

Min kompanichef kollade varför det inte kom någon inbjudan till oss båda då han också anmält sig till utbildningen. Svaret var att det

skulle komma en inbjudan.

Nu har man startat utbildningen och jag har missat den då inget svar eller inbjudan kommit per e-post och kompanichefen hade inte heller fått inbjudan. Man har från utbildningsgruppen inget vettigt svar på varför man inte svarat på e-post eller annan kommunikation. Att man prioriterat en annan bataljon för att de saknade instruktörer på pistol är väl helt okej – om man får veta att man inte kommer att

erbjudा utbildningen till den bataljon jag tillhör.

Jag har mycket svårt att förstå hur man tänker när man inte svarar soldater eller chefer, oavsett nivåer eller placering, via telefon eller på e-post. Hur det ser ut runt om i landet är intressant att veta. En fråga man kan ställa sig är om det missats några rekryteringstillfällen på grund av brister i hur man hanterar bland annat e-post.

Casper Borgström

Upplev jägartjänsten igen och läs om regementets 25 år i Arvidsjaur

K4 I DITT MINNE!

BESTÄLL DIN BOK IDAG PÅ KAMRATFÖRENINGENS HEMSIDA: www.blådragoner.se

Norrlands
dragonregemente
rävarregementets 25 år i Arvidsjaur

200 Sidor
Med över
300 Bilder!

Materiel för miljoner

Nu har utrustningslistorna för den nya insatsorganisationen gått ut till våra förband. Under de närmaste åren får hemvärvnet materiel för hundratals miljoner.

Text: Therese Åkerstedt

Jag tycker att vi haft en positiv utveckling när det gäller materielförnyelsen. En översyn pågår just nu när det gäller sjukvårds- och förplägnadstjänst och en satsning sker på sambandet på plutons-

nivå med den integrerade gruppradion. Regeringen har även tryckt på för att hemvärvnet ska få Rakel nästa år för att kunna samverka med civila myndigheter, säger Agne Gustavsson som arbetat med materielfrågor på rikshemvärvnsavdelningen.

FÖRUTOM ATT INSATS ska få nya fordon för persontransport och ledning så har man även ersatt vissa fordon med bättre alternativ. Eftersom hemvärvnet ligger två år

före övriga Försvarsmakten när det gäller den nya insatsorganisationen så kommer inte all materiel att kunna levereras den

**99 HEMVÄRVNET
LIGGER TVÅ ÅR
FÖRE ÖVRIGA
FÖRSVARSMAKTEN NÄR
DET GÄLLER DEN NYA
INSATSORGANISATIONEN**

Terrängbilsgenerationen
är på väg ut.

FOTO: STAFFAN CLÄSSON

FOTO: JONAS PETERSSON/TRÄNGREGEMENTET

HÄR ÄR NÅGRA AV FÖRÄNDRINGARNA

Ledningspluton

bataljonsstab

Radioterrängbil 1112

obestyckad

Buss 40 PASS /T

**Insatskompanistab/ledning
stabsgrupp, insatspluton,
bevakningspluton etc**

Rakel/Tetra

Insatspluton bandvagn

(Norr) Bevakningspluton

(Norr)

**Skidor, pulka och två par
snöskor per bandvagn**

Kokgrupp

Flakbil 1T DHYTT

**Kompanikok 150 Färsk/
Hållbara**

Sjv-grupp

Personbil 6P 4X4 (FÄLTORG)

Packgrupp

Terrängbil 30 M Skyddstak

Ammunitionsläpkärra

204/T (F TGB30/40)

**Hvundkompani ledn- o
trosstrupp**

Stabstält 32 Oljeeldat

Hvundpluton

**Eldledningsmateriel eldled-
ningsgrupp Hv**

**1X BF Spaning 6 MOD/T (bild-
förstärkare)**

Hvundflygtropp, Flyggrupp

Multibandsradio

Belysningssats 09

CBRN-pluton

Personterrängbil 5 KO

4X4MB313/T Sprinter

Trafikpluton

Vägmarkeringsmateriel

MOVCON

Fordonslista LTGB DH

MOVCON

Pionjärpluton

Grävlastare

Minborr 801

TOLO-grupp

Flakbil 10T MT

Terrängbil 30 KRAM 1T

Ammunitionsläpkärra

204/T (F TGB30/40)

Drivmedel 6 M3 FOBU UTAN

RF

**Hvbåtkompani stabs- o
trosstrupp**

Multibandsradio

RA 180 Buren

**Båtpluton 90H, Båtpluton
Marin**

**Räddningsväst, överlevnads-
dräkt**

**Multibandsradio (Även
båtpluton kustnära)
2X BF GN1 MOD/T (goggles)**

FOTO: STAFFAN CLÄSSON

1 januari 2012 – även om våra förband då är klara med omstruktureringen.

Men det finns materiel som redan är på väg ut. Under året kommer ytterligare 500 inskjutbara kolvar att delas ut till förare, och 600 kikarsikten till skarp-skyttegens stridsparskamrat. Vapenrem o levereras under hösten och ska ersätta den nuvarande vapenremmen i läder. Pengar är även avsatta för 5 000 aktiva hörselskydd, comtacs, så att alla hemvärnssoldater ska kunna utrustas med dessa. ●

Hon tar höjd för det oväntade

För **Helena Lindberg** är olyckor, naturkatastrofer och kriser en del av vardagen. Som generaldirektör på **Myndigheten för samhällsskydd och beredskap** ska hon se till att vi är **beredda om det värsta inträffar**.

Text & foto: Therese Åkerstedt

Å, vad gör egentligen MSB?

– Vi arbetar med allt från olyckor i vardagen till krisberedskap och civilt försvar i alla tidsspann – före, under och efter en händelse. Visionen är att skapa ett säkrare samhälle i en föränderlig värld.

– Det är ett oerhört stort uppdrag som MSB har, vi fungerar som motorn i en samhällsapparat där målet är att upprätthålla grundläggande demokratiska värden. Där ingår allt från mer hårdfört säkerhetsarbete till att skydda mer mjuka värden som förtroendet för det allmänna och de demokratiska institutionerna.

Vadför är just du generaldirektör?

– Jag fick förtroendet av regeringen och har ett stort samhällsintresse. Jag tycker att den verksamhet vi ansvarar för tillsammans med andra myndigheter är fantastiskt spännande. Vad kan vara viktigare än att rädda liv, hälsa och miljö?

Vad tycker du behöver förbättras när det gäller samhällsskydd och beredskap?

– Arbetet blir man aldrig färdig med, därför lägger vi stor vikt vid efterperspektivet, vad vi kan lära oss av olika händelser och övningar. Vi måste ha beredskap för nya hot och risker och ta höjd för det oväntade. Ibland blir man överraskad, som vulkanaskan efter utbrottet på Island. Hur bygger man upp förmågan att hantera olika händelser? Det kanske inte är själva händelsen som är krisen utan bilden av händelsen. Innan pandemin

(svinfluensan, red:s anm) hade vi gjort en pandemiplan som vi fick aktivera och intensifiera.

Vad tycker du om hemvänet?

– Ni är en oerhört viktigt resurs i samhällets krisberedskap och har fantastiska fördelar som god lokalkändedom och är välutbildade, välövade och strukturerade. Det är en stor fördel att ha självgående personal oavsett om det gäller olyckor eller naturkatastrofer, då riskerar man inte att bli en belastning för andra aktörer. Det finns risker med att skicka ut personal i skog och mark. Vid naturkatastrofer som Gudrun eller vid snöövader är det stora fördelar att ni är autonoma, kan transportera er själva och ta er fram i oländig terräng.

– Jag tror att det finns ännu bättre förutsättningar att bygga samarbetet, det är viktigt med den lokala förankringen. Det är oerhört viktigt att hemvärens bataljonschefer blir en del av länsstyrelsens krishanteringsråd. De ser olika ut beroende på län men där deltar exempelvis polisen, räddningstjänsten, och på en del ställen elbolag.

Nu ska fyra regionala staber införas, som bland annat ska arbeta med den civil-militära samverkan och leda hemvärens bataljonerna operativt.

Hur ser du på det?

– Vid en stor händelse tror jag att de regionala staberna blir de kontakter som håller ihop Försvarsmaktens bidrag.

Under vårvintern genomfördes SAMÖ-KKÖ då man övade samhällets förmåga att hantera konsekvenserna av en kärnteknisk olycka. Hemvänet deltar bland annat med stabspersonal för att simulera att vi evakuerar människor. Men stöd till samhället är inte en av våra huvuduppgifter, borde vi öva speciellt för det?

– Det är viktigt att vi tar med hemvänet i vår övningsverksamhet. För att bli en bra resurs krävs utbildning och kunskap om hur krishanteringssystemet är uppbyggt, det borde vara en naturlig del av er utbildning. Sedan finns det frågor kring det ekonomiska. Viktigast är att det finns en samsyn om att använda er förmåga, det behöver vara situationsanpassat.

Hemvärrssoldaterna har bara tjänstgöringsplikt vid hemvärsberedskap/hemvärlarm, är det ett problem?

– Det kanske är en fråga regeringen ska titta på, det är viktigt att man inte lägger hinder i vägen.

Hur ser du på frågan om vår utrustning, hemvänet utrustas bland annat med Rakel?

– Det är viktigt att man har sambandsmedel, Rakel är ett gemensamt system för alla myndigheter och organisationer. Förutom Rakel behövs det även tillgång till internet och det webbaserade infosystemet Wis där man får lägesbilder och annan information som säkerhetsfrågor.

DAGEN EFTER intervjun inträffade jordbävningen i Japan.

FAKTA:

Namn: Helena Lindberg.

Ålder: 51 år.

Karriär: Jurist, expeditions- och rättschef och ämnessakkunnig på försvarsdepartementet. Kansliråd på justitiedepartementet samt chefsjurist vid säkerhetspolisen.

”

DET KANSKE
INTE ÄR SJÄLVA
HÄNDELSEN
SOM ÄR KRISEN UTAN
BILDEN AV HÄNDELSEN

1

FOTO STAFFAN FREDRIKSSON

2

FOTO MARKKU KALLIOINEN

3

5

FOTO MATS CARLSSON/FÖRSVARSMAKTEN

4

Hemvärvnet I BILDER

1 Hemvärnssoldater på väg mot guld i skidskyttepatrull under de militära världsmästerskapen i Sarajevo. För första gången sedan grenen patrull för damer infördes 2001 vinner svenska Försvarsmakten. De fyra segrarna bor alla i Östersund.

2 Vecka 9 genomförde Kalix insatskompani SÖF (särskild övning förband). De nya kamraterna som gjorde GSU i Kiruna förra hösten blev väl mottagna och i kompaniet var man väldigt nöjd med de nyutbildade soldaternas insats.

3 Soldater från bataljon Gute insatskompani på SÖF före avgård med färjan till Nynäshamn. Målet för resan är fyra dagars strid i bebyggelse på Livgardets träningsanläggning Stora Sätra i Stockholm.

4 Över 100 hemvärnssoldater ur 63:e hemvärnsbataljonen hade skjutning med bland annat pansarskott, granatgevär, kulspruta och ak 4 på Kusträsk skjutfält ett par mil norr om Boden.

5 Hemvärnets musikkår BohusDal övar i skyddsmask som en del av den kombattantutbildning musikkåren genomförde i februari.

Fångat ögonblicket?
Skicka dina bilder till:
red@tidningenhemvarnet.se

HALT!

I Göteborg är hemvänet en integrerad del av den civila krisberedskapen. **När den södra bataljonen genomför sin KFÖ över man på skarpa objekt** för att kunna skydda infrastrukturen samt el- och vattenförsörjningen.

Text & foto: Therese Åkerstedt

99

ÄVEN OM MAN INTE SOVER OCH
DET ÄR FYSISKT PÅFRESTANDE
SÅ ÄR DET LITE MENTAL FRIDET
ATT VARA PÅ ÖVNING

Fredrik Olofsson

n civil bil rullar sakta närmare fordonskontrollplatsen som är avspärrad med metallkryss. De två skyddsvakterna från hemvänet höjer vaksamheten och postettan börjar gå fram till bilen som vänder och åker därför.

– Det är precis som på krogen, går man fram till dem, så går de, skämtar Fredrik Olofsson på göteborgska.

– Ska jag ropa upp Alpha Romeo? Frågar posttvåan Richard Nilsson.

– Ja, och gör en anteckning på fordonet.

Fredrik Olofsson har varit aktiv i hemvänet från och till sedan han var 16 år, nu är han 42 och bland de äldsta i sin insatspluton.

– Vi var ett kamratgäng och en del av oss är kvar fortfarande. Det viktigaste för mig är inte den här delen, bevakning, utan eftersök och att kunna hjälpa till vid bränder. Även om man inte sover och det är fysiskt påfrestande så är det lite mental frihet att vara på övning, säger Fredrik Olofsson innan han blir avlöst.

TRE PERSONER I en civil bil vill in på objektet, de två männen och en kvinna i tjugoårsåldern visiteras och deras passerkort och id-kort granskas. Posten är trevlig och korrekt, men när momentet är klart fiskar kvinnan upp en morakniv ur byxlinningen.

– Det gick väl ganska dåligt för jag missade kniven och jag borde ha tagit av mig handskarna. Jag har precis börjat på insats så det är andra övningen jag är med på, säger posten Magnus Axelsson som dock får beröm av både instruktören och figuraterna.

Att vara noggrann utan att det upplevs som kränkande för dem man visiterar är en balansgång.

Alla hemvärnsskyttesoldater ska vara utbildade skyddsvakter och på skjutbanan testas den praktiska delen av skyddsvaktsprovet, medan soldaterna väntar på sin tur över de närkamp.

– Det är kul att få sno den andras vapen så man är lite taggad. Vi är inne på slutet av skyddsvaktsutbildningen och det känns skönt att förnya skyddsvaktskortet, säger Andreas Persson som varit aktiv i Helsingland sedan 2004 och gör sitt andra år i Göteborg.

– Efter värnplikten ville jag vara kvar i det militära, så det var rätt självklart att gå med. Det var lite hårdare krav i Helsingland, de hade två fysiska tester per år och man var tvungen att klara en av dem. Det var ett högt tryck att gå med i insatsplutonen där.

INNE I ETT RIVNINGSHUS på ett industriområde väntar fem figuranter. En insatspluton ska ta sig in genom ett fönster på övervåningen, söka igenom huset och förhoppningsvis hitta alla fem figuranter, sprängmedel samt kartor som visar att figuraterna förbereder ett attentat. Mörkret har börjat sänka sig och övervåningen forceras rätt enkelt, i källarens alla smårum med bräte och dunkla vrår blir det allt svårare att hålla reda på vad som genomsökts och samtidigt visitera och bevara figuraterna. Tre av de fem figuraterna har hittats och sitter uppdradade längst en vägg när hundekipaget kallas in för att söka. Lövforsens Olympia markerar var nummer fyra gömmer sig.

– Var hittade ni honom? På toaletten? Hörs en förvånad kommentar.

I ETT RUM SOM redan genom-sökts hittas num-

mer fem som krupit in i en kartong som står bakom en spånskiva.

– Vi hittade två figuranter som soldaterna inte hittade, för de hade lite för bråttom. Hade jag inte haft hunden hade jag gått förbi, kommenterar hundföraren Martin Ottosson den sista figuranten.

När momentet är klart kontrolleras hundens tassar för skador och insatsen utvärderas.

– År rummen tomma? År ni osäkra, får ni gå igenom en gång till. Ni har varit tjugotimmarssoldater och för att vara första gången ni gör det var det bra, säger övningsledaren.

BATALJONEN HAR FÄTT order att utlösa sin beredduppgift, att bevakta hamnen i Göteborg. Även om det är lördag pågår det aktivitet, hamnen är Sveriges i särklass största och hanterade mer än 43 miljoner ton gods förra året. För att lösa bevakningen har en rad med fordonskontrollplatser ut på strategiska platser.

Mattias Gustafsson går fram till en bil med fyra passagerare.

– Bomb! En bomb i bilen, ropar han plötsligt samtidigt som han höjer vapnet.

Bilen lägger in backen och kör snabbt därför. En polispatrull kallas till platsen och tillsammans med militärpolisen tar de signalement på de misstänkta. När poliserna återvänd till sina bilar kommer tre nya figuranter som vill in på området. Två av dem trycker sig förbi skyddsvakterna och tumult uppstår. Polispatrullen får rycka in igen och när den mest aggressiva av figuraterna gör motvärv läggs han snabbt på marken av poliserna. När han

får erbjudandet om att ställa sig upp om han lugnar ner sig blir svaret snabbt.

– Jag accepterar inget som staten säger.

Några minuter senare sitter figuranten med handklovarna på i polisbilen. Vid utvärderingen får skyddsvakterna veta att de varit för snälla och att de skulle vara mer tydliga och stoppa figuraterna direkt när de kliver över linjen in på objektet.

Mattias Gustafsson har haft en händelserik halvtimme.

1

2

3

1 Figuranterna förs ut ur byggnaden för att visiteras.

2 Soldaterna hittar sprängmedel och kartor.

3 Mattias Gustafsson får hjälp av polisen.

Demonstranterna försöker hetas upp stämningen och hindra transporten till hamnen.

— Figuranterna är jättebra, på olika nivåer och med skilda personlighetstyper, så man får lära sig att situationsanpassa sig, säger han.

BATALJONSTABEN är samgrupperad med väktarna från G4 S, som övervakar hela området med kameror, och polisens insatschef. Förutom dem ingår även hamnens säkerhetschef och tullen i övningen.

— Under torsdag och fredag har vi övervakat skarpa objekt för el- och vattenförsörjningen. Sedan har vi fått bereddupp-giften att bevaka hamnen, nu råkade scenariot vara utskeppning av NBG 11 vilket känns extra realistiskt, men det kan även vara andra scenarier, säger bataljonschefen Claes-Åke Henricsson.

— Göteborgs hamn är ett gigantiskt objekt, att både samverka på min nivå och att soldaterna får göra det på plats är avgörande. Ska vi stå med skarpladdade vapen så krävs det att vi över där det ska genomföras, tillägger han.

I en av fordonskontrollplatserna har man stoppat en lastbil som genomsöks av hamnens hundar. De första rundorna ska containern vara opreparerad, den sjunde ligger det skarpa sprängmedel i den. Det är en test av hundarna och ett sätt att öva upp rutinerna om något liknande skulle inträffa. Eftersom hundarna även kan markera för lagliga laster som fyrverkerier så behöver det inte betyda att det finns en bomb i lasten. Tullen skannar då hela containern för att se om något misstänkt dyker upp.

EFTER SEX RESULTATLÖSA genomsöks markerar en av hundarna, ytterligare två får genomsöka lastbilen och alla markerar på samma ställe. På grund av den förhöjda hotbildens mot NBG spärras området kring lastbilen. Samtidigt kör en skåpbil fram och föraren rapporterar att passageraren är skadad. För sjukvårdarna som haft en lugn dag blir det plötsligt bråttom.

— Vi larmade en ambulans för vi misstänkte ett benbrott på armen. Vi lugnade ner honom och försökte hålla honom varm. Problemet var att han befann sig nära containern som det kanske fanns sprängmedel i så vi var tvungna att föra honom i säkerhet, säger sjukvårdaren Jane Karlsson.

— Det har varit lite skralt med idéer för våra moment. Vi frågade själva om vi fick lägga ett tassförband på en hund, den

Fordonen genomsöks med hjälp av hundar.

Varför övar ni med hemvärvet?

Ola Söderström, yttre befäl Polisen, agerar insatschef:

– Vi har fått en förfrågan om att delta och det blir en naturlig del av övningsmomentet. För min del är det jättenyttigt att samverka med militära och civila aktörer eftersom vi har hamnen inom vårt område. Det polisära momentet är inte så stort men det blir en kontroll av att man kan lagstiftningen. Jag tror att poliserna tycker det är kul, de harbett att få vara med.

Thomas Fransson, PSO - Port Security Officer, Göteborgs hamn:

– Vi övar att Rikspolisstyrelsen har höjt skyddsniivån till en trea, vilket är högsta nivån. Hamnen är ett stort och komplicerat område och vi är skyldiga att öva hamnskyddet på den här nivån en gång per år.

– Så här skulle det kunna gå till vid en riktig händelse men då hade även vår krisberedskapsstab varit i gång. Inträffar det en stor händelse i Sverige kommer det att vara brist på väktare och skyddsvakter och vi hade då ansökt om att använda militära skyddsvakter.

Magnus Rosenkvist, bevakningschef, G4 S, Göteborg hamn:

– Det är lärorikt och ett bra sätt för min personal att öva mer realistiskt. Vid en större händelse är vi beroende av fler aktörer än vi själva, därfor är det viktigt att träna sambandet.

– Vi har lite problem med att det tar lite för lång tid men hade det varit skarpt hade vi avsatt mer hemvärnspersonal till fast bevakning. Vi har egna figuranter som tog sig in på området och min egen personal och den militära larmstyrkan letade rätt på dem.

Christer Käll, tullinspektör:

– Vi ingår i hamnens verksamhet och står till polisens handräckning.

Samtidigt som hundarna markerar för sprängmedel i en container kommer en skadad till fordonskontrollplatsen. Han måste snabbt föras i säkerhet.

tyckte bären var läskig, säger kollegan Johanna Sundesten.

När tullen tagit hand om lastbilen får skyddsvakterna ett nytt problem, ett stort demonstrationståg närmar sig. Hemvärnssoldaterna har dock upptäckt dem och hinner förstärka med mer personal. Med vapnet på ryggen bildar de en kedja som håller trots aggressiva påtryckningar.

På kanten står två väktare från G4 S med tjänstehundar och ser till att ingen försöker gå runt. Medan hundarna skäller och figuranterna skanderar slagord rullar

en lastbil med leverans till NBG fram. Hemvärnssoldaterna trycker fram för att undsätta förarna och de mest aggressiva figuranterna omhändertas.

Efter att två militärpoliser diskuterat med demonstrationens ledare lugnar situationen ner sig. I bakgrunden arbetar de två gigantiska containerkranarna vidare, som futuristiska kontraster i Göteborgsdistret, medan mörkret sänker sig över hamnen. ●

**SE FLER BILDER
I WEBBTIDNINGEN**

99 GÖTEBORGS HAMN ÄR ETT GIGANTISKT OBJEKT, ATT BÅDE SAMVERKA PÅ MIN NIVÅ OCH ATT SOLDATERNA FÅR GÖRA DET PÅ PLATS ÄR AVGÖRANDE

Claes-Åke Henricsson, bataljonschef

Vid sammanstöt gäller det att agera snabbt och besvara elden.

Rekryterna ger sin

Startskotten har gått för Försvarsmaktens nya **tolv veckor långa** grundutbildning. Vi har besökt rekryterna.

Text & foto: Therese Åkerstedt

MARMA LÄGER. GÄVLEBORGSGRUPPEN.

tt trettiotal rekryter står samlade i solskenet framför en tavla med orden förhand, efterhand, duell skrivet i svart.

– Duell handlar om överlevnad, att så snabbt som möjligt komma till skott. Syftet i dag är att ni ska förstå eld – rörelse – skydd och få in rätt rörelser, säger plutonchefen Johan Höglund.

Vad ska de göra om

fienden dyker upp? Under förmiddagen har de lärt sig agera enskilt, nu ska de öka svårighetsgraden genom att framrycka ansatsvis i stridspar.

Förflytningen i snön med magasinsbyten och de olika skjutställningarna gör att ansträngningen snart märks på andningen.

– Det är kul att få använda det man lärt sig under rörelse, kommenterar Maja Elnerud efter utvärderingen.

Majoriteten av soldaterna kommer

från Gästrikland och Hälsingland, hon är den rekryt som kommer längst söderut, Linköping är hennes hemadress.

– Vi var ute i fält förra veckan och då fick man lära sig att ha vapnet på sig hela tiden, nu är det inte lika tungt och man börjar bli varm i kläderna.

Varför ville du göra GMU här?

– Jag ville göra något helt annorlunda, jag jobbar på ett asfaltlaboratorium. Jag har så många killkompisar som gjort lumpen och jag ville uppleva gemenskapen, det kändes som man missat något. Mina föräldrar bor i Uppsala och jag känner till Gävleområdet.

Varför just hemvänet?

– Jag får inte gå vidare inom Försvarsmakten på grund av astma och jag har kompisar och kolleger som är med i hemvänet. De är mer aktiva nu för tiden och det är många som går med.

GMU – vecka för vecka

Slutmål 1. "Efter genomförd GMU ska rekryten kunna försvara sig själv och tillsammans med andra kunna bevakा skyddsobjekt och/eller försvara terräng, plats, anläggning eller verksamhet"

1

Plutonchefen Johan Höglund går igenom dagens övning.

"Bra att få komma ut och öva direkt"

**Marina Leino, 31 år, Gävle,
hemvärnsskyttesoldat:**

Vad är det som lockade dig att göra GMU?

— Jag satsar på att bli polis, men jag tänker även gå med i hemvärvnet. Jag kom i kontakt med GMU via mitt arbete som jobbcoach, jag försökte få andra att bli intresserade av det och blev det själv.

Är det något du tycker varit dåligt?

— Nej, förutom att vi ätit mycket potatis. Det kan vara lite tungt att bärta men det är inget som är dåligt. De har syfte och mål med allt så det känns seriöst. Det är bra att man får komma ut och öva direkt så det blir verklighetsbaserat och inte bara teoretiskt, det gör att det blir mer intressant. ●

syn på GMU

Trots att rekryterna får lära sig att hushålla med ammunitionen så går den snabbt åt när stridsparskamraterna ska understödja varandra, vid ammunitionsupplaget passar de även på att utvärdera hur det gått.

— Vilket kaos det blir, säger Henrik Jacobsson.

— Det första som häände var att Jacobsen fick eldaybrott, säger stridsparskamraten Richard Schleenvoigt.

— Då blev man stressad, jag fick adrenalin i hela kroppen, säger Henrik Jacobsson.

Är det roligt?

— Absolut, och man lär sig snabbt, men vi har ju bara tre månader på oss, säger Richard Schleenvoigt.

REKRYTERNA HAR HAFT vädret på sin sida än så länge och i takt med att snön tinar

bort blir tjänsten allt lättare. Trots att kön till sjukvisitationen var lång när sjukskötterskan kom för första gången så har de inga allvarliga skador utan vanliga blessyror och träningsvärk.

— Det ser bra ut överlag. Det hade varit bättre om vi fått lokalrekryterna men eftersom vi har cirka 60 procent från Hälsingland och Gästrikland så är det godkänt, säger Johan Höglund.

Om du jämför den här utbildningen med GSU?

— Innehållet är ungefär detsamma men

hela paketet är mer akademiserat och mer tydligt.

En av rekryterna kom inte och en har slutat på grund av nytt jobb, tror du att det blir fler som slutar av de 33 som återstår?

— Efter att vi har haft enskilda samtal med dem så tror jag inte att fler slutar. Klarar de fältveckan, som är en av de jobbigaste perioderna, så brukar de bli stärkta.

Är det något du saknar i utbildningen?

— Vissa vapensystem som pansarskott, men det finns det inte utrymme för.

En av rekryterna kommer fram och ber om att få gå och byta till sitt andra par kängor eftersom sulan lossnat, och ytterligare en tvingas öva med trasiga kängor.

— Rekryterna har fått ut kängor från 1990, snart har alla kängor på plutonen gått sönder, annars fungerar utrustningen som den ska. ●

99 MAN LÄR SIG
SNABBT, MEN
VI HAR JU BARA
TRE MÅNADER PÅ OSS

Richard Schleenvoigt

2

3

VECKA 3
TIDNINGENS
BESÖK

4

VECKA 2-4 PATRULL: STRID SOM
ENSKILD SOLDAT OCH STRIDSPAR
I SKOG ELLER BEBYGGELSE

VECKA 1 KOLL PÅ LÄGET: GRUND-LÄGGANDE KUNSKAP OM FÖRSVARSMAKTEN OCH UTRUSTNING

"Det är mycket som ska läras ut på tolv veckor"

almstad är en av de orter som har flest rekryter i år, här utbildar man fem GMU-plutoner samtidigt. Förutom dem som tagits ut med inriktning soldat/gruppchef till luftvärnsregementet så utbildar man även rekryter med inriktning specialistofficer för andra förband. Av de 149 som ryckte in har 22 slutat efter sex veckor.

– De har inte vetat vad de sökt till, eller så har de haft gamla skador som gjort att de inte kunnat vara med på utbildningen, säger kompanichefen Carsten Ringleb.

– Programmet är väl genomtänkt och det är bra att utbildningen är lika överallt så man kan söka till alla förband efteråt. Men det är för komprimerat.

PÅ LV6 BESTÄR utbildningsenheten av livkompaniet samt Hallandsgruppen. Under den GSU som Hallandsgruppen anordnade i höstas utbildades plutonen av två befäl från Lv 6 och två från Hallandsgruppen. Vad är då den största skillnaden?

– GMU är mer uppstyrt, mer examinationer och mer teori. Det övades mer praktiskt i höstas när vi följde Hemvärens stridsskolas utbildningsplan. Då var det klart vad man skulle välja – hemvänet. Nu är det fler strimmor med information och vägledning, säger Carsten Ringleb.

En grupp rekryter ligger med skarplad-

Försvar med skarp ammunition.

dade vapen bakom en skyddsvall. Mälen poppar upp, målangivelser ropas ut, magasin byts och eldavbrott åtgärdas, allt ska göras under tidspress. De är uttagna som specialistofficerare men får lära sig precis samma saker som andra när det gäller försvar.

– Kom ihåg pipan över sandsäcken, mynningsmedvetenhet. Det samtidiga eldöppnandet var inte bra. Nu ska det bli bättre! säger ställföreträende platonchefen Virinder Padum från Försvarsmaktens tekniska skola.

– Ja, löjtnant!

Hur är det att utbilda rekryter i stället för värnpliktiga?

– Det är jätteroligt och väldigt spänande. Rekryterna är mellan 19 och 32 år vilket innebär att man måste vara aktiv

och man får oväntade frågor, de kan ha läst på högskola eller gjort värnplikt i ett annat land.

– Det är annorlunda, tolv veckor är ingen lång tid och det är mycket som ska läras ut på kort tid, tillägger platonchefen Andreas Westermark.

Trots att de fem platonerna över samma sak, så skiljer det sig åt i praktiken. Skillnaden i befäl, platserna de över på och rekryterna själva gör att ingen övning ser exakt likadan ut.

I takt med att soldatfärdigheterna börjar sitta införlivas kast med handgranat, understöd och alternativa stridsställningar i momenten. Spårljusammunitionen lyser som röda streck i det snöblandade regnet. ●

FAKTA:

Strimmor (pågår under hela utbildningen):

- A. Fysisk prestationsförmåga
- B. Demokratin, Försvarsmakten och jag
- C. Uppgiften, gruppen och jag
- D. Verksamhetssäkerhet
- E. Fortsatt engagemang

99
NU ÄR DET FLER
STRIMMOR MED
INFORMATION
OCH VÄGLEDNING

Carsten Ringleb

Slutmål 2. "Efter genomförd GMU ska rekryten kunna lösa sina uppgifter utifrån en förståelse för dessa i ett större sammanhang."

5

6
VECKA 6
TIDNINGENS
BESÖK

7
VECKA 5-7
FÖRSVARA:
STRIDSPAR OCH GRUPP

Rekryterna får inte en försöknad bild av verkligheten. Väret växlar mellan uppehåll, regn och snöbländat regn.

"Det var tyngre än jag trott"

Simon Palm, 26 år, Göteborg, specialistofficer, samband/ledning, flygvapnet:

Vår för gör du GMU?

– För att jag inte fick tillfälle att göra lumpen, det har alltid varit en dröm.

Fick du den tjänst du ville?

– Jag hade hoppats på en stridande befattning men fick en lägre tjänstbarhet på grund av hösnuva, plus att jag är för lång, säger Simon Palm som med sina 194 centimeter passerar maxgränsen för markstid som är 190.

– Det blev en mer teoretisk befattning, eftersom jag pluggat på universitet tyckte inte handläggaren att jag skulle bli vanlig soldat.

I stället blev det en reservplats som specialistofficer med inriktning bildtolk,

men sedan blev han med kort förvarning antagen till en specialistofficerstjänst inom samband.

– Jag har läst på om tjänsten och det känns riktigt bra, även om fokus just nu är på att klara GMU:n.

Hur har utbildningen varit?

– Det var tyngre än jag trott, jag ansåg mig rätt vältränad men man är inte tränad på rätt sätt. Att det ska göra ont att bli soldat är sant, här gäller det att ha hög smärtröskel och hög uthållighet, säger Simon Palm som tränat friidrott och motocross innan.

Hur trivs du?

– Vår pluton har fungerat över förväntan, jag är förvånad över hur seriöst alla tar det och vi tar hand om varandra. Be-

fälen är grymma, och då menar jag framför allt positivt, de är kunniga och har humor. Nackdelen är att de ibland säger olika saker och man får skit för att man gör på ett visst sätt.

8

VECKA 8 SKYDDSVAKTEN
BEVAKAR: SKYDDA OCH
BEVAKA SKYDDSOBJEKT

**SE FLER BILDER
I WEBBTIDNINGEN**

Viktigt att fokusera på

vå sammanbitna rekryter turas om att anfalla en tredje rekryt med boxhandskar. Det är examination på skyddsvakt och deras flämmande andetag hörs tydligt.

Efter att ha framryckt i snön och intagit skydd tre gånger, får rekryterna slå på mitsar och boxas med sina kolleger innan de blir anfallna med en käpp. Med pulsen på max ska de sedan ladda och avlossa fyra skarpa skott inom tio sekunder. Två av skotten måste sitta inom de inre cirklarna.

– Syftet är att pröva den utbildning vi har i nätkamp och koppla den till skjututbildningen. Det visar att man kan skjuta och hantera sitt vapen under fysisk och psykisk trötthet, trots att synfältet smalnar av och finmotoriken försämrar, säger övningsledaren Henrik Josefsson.

REKRYTEN MARKUS KARLSSON öser på med slag och får beröm för sin sparring. Allt fungerar bra fram till att vapenattrappen

byts ut mot hans egen ak 5 c.

– Det kändes bra att sparras och jag är nöjd med den delen. Men jag glömde göra mantelrörelse och blev helt ställd när det klickade. Jag tänkte inte, det föll helt ur.

Hur jobbigt var det?

– På en skala från ett till tio var det nio och halvt – men jag kräktes i alla fall inte, annars hade det blivit en tia.

HAN KLARAR INTE tidsgränsen även om träffarna blev godkända, men han är inte ensam om att få göra om momentet. Det är tidspressen vid skarpskjutningen som gör att ungefärligen hälften inte blir godkända första gången.

– Tio sekunder är mycket tid, du hinner. Ta ett djupt andetag före skjutningen och gör som du gjort hundra gånger, tipsar hemvärnsinstruktören Nicklas From nästa rekryt som inte heller klarar tidsgränsen.

På banan bredvid sprutar blodet efter att en boxhandske träffat näsan, det hindrar dock inte rekryten från att fortsätta med skjutningen och bli godkänd.

Figuranterna sätter skyddsvakterna på prov.

Rekryten är dock nöjd med att han klarat testet och stoppar blödandet med snö och papper medan hans kamrater laddar för nästa försök. Cecilia Landgren klarade sig efter andra gången och kan andas ut.

– Jag hade inte velat göra det igen. Nu vet man vad det handlar om, på ett sätt är det lättare och på ett sätt är det svårare. Vi gör för få sådana här saker, det är mer realistiskt när det är ihopsatt och krävande, säger Cecilia Landgren.

ALLA UTON OM blir godkända, och det är med stor lättnad rekryterna ställer upp för visitation efter skjutning. De har lärt sig att bita ihop när det behövs.

– Är det några skador utan näsblod? Och det är väl ingen skada? frågar Henrik Josefsson.

Du har utbildat tre GSU-plutoner tidigare, vad är skillnaden nu?

– Det är tydligare styrt med bra och tydliga mål och det finns mer utbildningsmaterial att arbeta med. Men det är inga större skillnader och vi har genomfört i princip samma utbildningspaket som i fjol. **Är det något som kan förbättras?**

– Det är för mycket saker och man måste skära ner på något. Det är viktigt att sätta ner foten och fokusera på den enskilda, att bygga soldaterna från grunden.

Bara ett fåtal av de från början trettio rekryterna är från Dalarna och befäl från

"Det är mer pedagogiskt än förväntat"

Gustav Rangmar, 22 år, Göteborg, hemvärnsskyttesoldat.

Hur hamnade du i Falun?

– Det här är något jag velat göra, jag ångrade att jag inte gjorde lumpen. Jag sökte GSU i Norrland i fjol och kom inte in. Jag fick välja mellan fyra ställen och utbildningen här passade tidsmässigt och Dalarna är väl trevligt vintertid

– även om det inte är lika trevligt med snö när man krigat ett tag.

Vad har du fått för tryck?

– Det är unge-

fär som jag tänkt mig och var ute efter men mer pedagogiskt än förväntat, vilket är positivt. Det är bra befäl och instruktörer, man har hört skräckhistorier tidigare. Det är långa dagar och man blir trött. Det är omställningen till en annan tillvaro med nya människor och krav på att man tar egna initiativ och ansvar, vilket är utvecklande för en själv.

Vår för valde du hemvänet?

– Jag vill inte hålla på med det militära på heltid. ●

Slutmål 3. "Rekryten ska under GMU kunna handla på ett sådant sätt att de lagar, regler, bestämmelser, rättigheter, skyldigheter mm som gäller efterlevs"

9

VECKA 9 SKYDDSVAKTEN
BEVAKAR: SKYDDA OCH
BEVAKA SKYDDSOBJEKT

VECKA 9
TIDNINGENS
BESÖK

10

den enskilda soldaten

99

SYFTET ÄR ATT
PRÖVA DEN
UTBILDNING
VI HAFT I NÄRKAMP
OCH KOPPLA DEN TILL
SKJUTUTBILDNINGEN

Henrik Josefsson

Stockholm har varit på besök eftersom många kommer därifrån.

Hur tycker du att uttagningen fungerat?

– Det är en hög nivå på rekryterna och de har haft de bästa förutsättningarna hittills, men det gäller att ha rätt inställning också.

– Att utbildningsgruppen är med i rekrytering och antagning är nyckeln till framgång. Det var inga avgångar under utbildningen förra våren, i år har vi haft åtta. Om vi får en personlig kontakt med rekryten innan så kan man behålla fler, och få bättre långsiktighet.

I den andra delen av examinationen ingår patrulls uppträdande inne på ett skyddsobjekt. Det handlar om allt från att ta hand om en vilsegången flicka till nödvärnsskjutningar, gripande av spioner till att försvara sig mot anfallande hundar. Patrullen börjar lite avvaktande de första momenten eftersom de är ovana att vara chefer över varandra, men de agerar snabbt allt säkrare.

– Egen säkerhet först, håll koll på de misstänktas händer. Ni är inga robotar, ni kan inte vänta på order, tipsar instruktören.

En nödvärnsskjutning, två gripna och en avlivad hund senare är uppgifterna lösta. Med tre veckor kvar är de ännu ett steg närmare målet, att bli en del av Försvarsmakten. ●

Cecilia Landgren pucklar på sin motståndare under examinationen av skyddsvakt.

VECKA 10 INDIVIDUELL
VECKA: OMPROV, TESTER
SAMT YRKESVÄGLEDNING

11

VECKA 11 ALDRIG GE
UPP: FÄLTÖVNING MED
ÅTTA DYGN I FÄLT

12

VECKA 12 AVSLUTA: MATERIEL-
VÄRD, UTVÄRDERING OCH
AVSLUTNINGS CEREMONI

Mer strid påschemat

Grundläggande utbildning för frivilliga (GU-F) innebär en övning i **samarbete över organisationsgränserna**. Både för elever och instruktörer.

Text & foto: Jöran Lindeberg

bland blir det lite konstigt, men det är nyttigt för man får många olika synvinklar. Hade vi varit tjugo 20-åriga grabbar hade det varit lite annorlunda. Men nu blir det inte så enkelspårigt, säger Pontus Jansson från Vellinge söder om Malmö.

Han är en av 18 elever på F7 i Såtenäs. De är en brokig skara: från killar i 18-årsåldern till kvinnor närmare 50. Lottor, mc-förare, hundförare, med flera. Utbildningen är två veckor lång och ska ge grundläggande färdigheter som soldater. Sedan följer introduktionsutbildningar på förbanden.

Kursen lider mot sitt slut. Eleverna har

tältat en natt i skogen och har just avslutat lunchen. Nu stundar en komprimerad genomgång av CBRN-tjänst. Skyddsdräkt på, spring ett par hundra meter, skyddsdräkt av.

FÖR ORGANISATÖRERNA HAR det varit en utmaning att skapa en utbildning för alla.

”DU SER ATT SPÄNNVIDDEN ÄR TRETTIO ÅR MELLAN MIG OCH PONTUS”

Gunilla Engström

Enligt den blivande hundföraren Gunilla Engström har de lyckats.

– Du ser att spänvidden är trettio år mellan mig och Pontus. Spridning med både kön och ålder är jättebra, för man har alltid någonting att lära sig av varandra, säger hon.

Gunilla Engström kom till kursen genom Svenska brukshundklubben. Bakom sig har hon flera tävlingar i bland annat spårning.

– Det är fascinerande att kunna utnyttja hunden till viktiga saker. Man blir förundrad av hur bra näsa de har.

Aven Pontus Jansson, som redan behärskade de flesta momenten efter olika ungdomsutbildningar och beskriver

1. Blivande hundföraren

Gunilla Engström har tävlat i spärning med hund.

2. Pontus Jansson har en bakgrund inom Försvarsmaktens ungdomsverksamhet.

3. Efter lunden finns det tid för paus.

4. Skyddsdräkt på. Eleverna får grundläggande utbildning i CBRN-tjänst.

sig själv som ”en riktig MÖP” (militärt överintresserad person), är nöjd. Med det mestta i alla fall.

– Det har varit för lite exercis tycker jag. Men det är väl det som skrämmar många, så det är därför de inte har det.

Den här kursen är den första av totalt 16 i år. Försvarsutbildarna är huvudman för samtliga, även om sju av dem genomförs av Lottakåren, Flygvapenfrivilliga respektive Bilkåren. Varje kurs ska ha instruktörer från olika frivilligorganisationer, något som Försvarsutbildarnas generalsekreterare Leif Tyrén menar har både för- och nackdelar.

Å ena sidan ser han ett egenvärde i att försvarsorganisationerna blir bättre på att samarbeta sinsemellan, och han anser att instruktörerna har en hög kompetens inom sina specialområden. Å andra sidan är det många viljor och arbetsrutiner som ska fogas samman.

IBLAND GNISSLAR DET i fogarna. Försvarsmakten har sina reglementen, bland annat för vapentjänst. Skyttesportförbundet har ansvarat för kursens skytteutbildning. Men enligt skolchefen på F7, Torbjörn Lingvall, har en modifierad kursplan används, som han menar inte uppfyller Försvarsmaktens krav. Därför kommer antagligen eleverna att få behörighet på sina vapen först under introduktionsutbildningen på förbanden.

– Slutprodukten som levereras till hemvärnsbataljonen kräver en viss komplettering, säger Torbjörn Lingvall.

Han menar också att Röda Korsets sjukvårdsutbildning inte är helt kompatibel med Försvarsmaktens rutiner för taktiskt omhändertagande av strids-

skadad (TOS). Medan metoden bygger på att kunna ge både vård och väpnat skydd samtidigt, håller sig Röda Korset helst på armlängds avstånd från allt vad vapen heter.

– GU-F:s sjukvårdsutbildning följer inte Försvarsmaktens mall, säger Torbjörn Lingvall.

EFTERSOM RÖDA KORSET inte tillåter att dess medlemmar får vapenutbildning har organisationen tagit fram en alternativ kursplan. Det innebär ökad arbetsbörd för organisatörerna.

De här problemen verkar dock inte märkas av särskilt mycket ute på övningsfältet.

– Jag blir imponerad av hur fruktansvärt pedagogiskt de lägger upp det – kunskapen och entusiasmen som de som lär ut har, säger Gunilla Engström. ●

FAKTA:

GU-F

Grundläggande utbildning för frivilliga (GU-F) ger försvarsorganisationernas medlemmar elementära färdigheter som soldater. Till exempel sjukvård, förläggningstjänst, vapen (pistol eller ak-4), skydd mot kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära vapen (CBRN).

Utbildningen har ersatt Totalförsvarsutbildning-Grundkurs (TFU-G) som bara var en vecka lång.

Militära fordon samt utrustning

Camouflaget på dessa plagg är som försvarets

KOKKARL • BYXA DUU • PULKA • HANDSKAR • LINNE • DOG TAG • VANTAR

M90 FÄLTJACKA, SVART

485 kr

M90 SCARF

75 kr

RYGGSSÄCK
COMBAT 1

295 kr

M90L JACKA/SKJORTA I LIKNANDE
CAMO SOM FÖRSVARETS

495 kr

KNIVFODRAL 31CM,
FÖR BLADET 17,5 CM.

225 kr

FRAKT
Vid förskottsbetalning

0-10 kg (ej skrymmande) 49:-

Vid efterkrav postförförskott

0-10 kg (ej skrymmande) 109:-

Active Life Equipment

Kundtjänst växel 08.00-17.00,

Öppettider Butik ons 12.00-18.00, fr 12.00-18.00

samt för 10.00-14.00, övrig tid telefonkontakt.

Kvarngatan 10, Slutarp / Falköping,

Tel: 0515-33399, Fax: 0515 - 333 90,

info@surplus.se

Ring före besök

www.surplus.se

KOKKARL • BYXA DUU • PULKA • HANDSKAR • LINNE • DOG TAG • VANTAR

PRENUMERERA!

En tidning för dig som fascineras av militär historia och militär teknik, och om människorna bakom som formade historien!

- Militär teknik då och nu
- Hemligheter och minnen
- Dramatiska upplevelser
- Svensk militärhistoria
- Tips för modellbyggaren

www.soldatteknik.se/erbjudande

Militärhistoria
på nytt sätt!

4 nr 199:-

+ 1 nr utan extra kostnad

En tidning från Albinsson & Sjöberg Karlskrona 0455-30 29 30

En militärmusikalisk upplevelse i världsklass!

En traditionsfylld utomhusarena, inledning i dagsljus och avslutning i spektakulär belysning samt musik av skilda slag av ledande musikkårer, det är kännetecken på ett äkta tattoo.

Ystad International Military Tattoo som arrangeras för sjunde gången den 17-20 augusti innehåller allt detta och rankas därför som ett av de främsta i världen.

Missa inte denna militärmusikaliska

upplevelse som i år bjuder på musik och uppvisningar av kårer och grupper från Danmark, Finland, Frankrike, Italien, Polen, Skottland, Sverige och Tyskland.

Ystad
SWEDEN
International Military
TATTOO
2011

Köp biljetter här:

Tattoo-expeditionen, Regementsområdet, Ystad, tel 0411-650 14, info@ystadtattoo.se
Julius Biljettservice, tel 0775-70 04 00. Ystad Turistbyrå, tel 0411-57 76 81. www.ystadtattoo.se

Sök smart – sök rätt

Vid eftersök av **försunna** tillämpas numera MSO-metoden (Managing Search Operations) över hela landet. De stora **skallgångskedjornas tid är förbi**.

Text & foto: **Jöran Lindeberg**

M

SO-metoden handlar om att med hjälp av empirisk erfarenhet och analys identifiera var det är mest troligt att den försunna tagit vägen. Därigenom kan han eller hon hittas snabbt med begränsade resurser. Metoden utvecklades främst i delstaten Washington i USA av eldsjälar inom frivilliga räddningsorganisationer. Den kom till Sverige på 1990-talet genom Harry Sepp, överlevnads-expert på Civilförsvarsförbundet och tidigare hemvärnssoldat under 30 år.

– Det var kluriga gubbar som började fundera på hur man matematiskt kan komma fram till saker och ting, säger Harry Sepp.

TILL SIN HJÄLP HADE DE matematiska modeller från andra världskriget som används

för att beräkna risken för amerikanska fartygskonvojer att stöta på tyska ubåtar på vägen över till Europa.

– Det här överförde man till landbacken och tänkte att det måste gälla även försunna personer.

Genom intervjuer och fallstudier identifierade man hur olika typer av försunna – barn, åldringar, bärplockare etc – beter sig.

I Sverige väcktes intresset för metoden på allvar när två syskon, nio respektive sex år gamla, försvann från en flyktingförläggning i Valdemarsvik i januari 1995. Trots polisens pådrag och ett stort uppstånd av frivilliga misslyckades insatsen. Först i augusti samma år hittade en slump en orienterare resterna av kropparna – på en bergshylla någon kilometer från hemmet.

STÖRRE EFTERSÖK, där liv står på spel och det blir aktuellt för polisen att ta hjälp från bland annat hemvänet, inträffar relativt sällan. Räddningsledarna har därför ofta begränsad erfarenhet. Dessutom är eftersöksutbildning relativt lågprioriterat inom polisen – den djupare kunskapen bärts upp av ett fåtal entusiaster.

Anders Leicht från Jönköpingspolisen har instruerat i MSO sedan 1998 för Rikspolisstyrelsens räkning. Han menar att metodiken vid det här laget är välkänd över hela landet, och att varje länspolis-

Harry Sepp är överlevnadsexpert på Civilförsvarsförbundet.

myndighet anpassar den till lokala förhållanden.

Ett strukturerat sätt att jobba tillsammans med mobiler och gps-teknik har lett till att huvuddelen av de försunna hittas inom några timmar.

FRIVILLIGA KRAFTER KALLAS sällan in eftersom polisen blivit effektivare. Att leda dem tar värdefull tid i anspråk. Därför är hemvänet en favoritresurs när det trots allt är nödvändigt.

– Idealet är när det kommer en militär insatschef, som löser uppgifterna självständigt med sin personal, säger Anders Leicht. ●

Nästa uppslag: Så söker man enligt MSO.

FAKTA:

Försunna personer

Varje år genomför svensk polis 300–400 räddningsinsatser enligt Lagen om skydd mot olyckor för att söka efter försunna vars liv eller hälsa bedöms vara utsatt för allvarlig fara. I fjol kallades hemvänet in i ett 60-tal fall. Vid räddningsinsatserna återfinns 57 procent av de eftersökta vid god vidgör. Tolv procent hittas döda.

Källa: Polisen, Hemvänet

Deltar du i ett eftersök – tänk på att:

- Titta ordentligt åt sidorna och bakåt – den försunne kan vara skymd.
- Ha med dig förstärkningsplagg/ombytte, mat och dryck för att orka längre.

99 **STÖRRE EFTERSÖK INTRÄFFAR RELATIVT SÄLLAN. RÄDDNINGSLEDARNA HAR DÄRFÖR OFTA BEGRÄNSAD ERFARENHET**

Så söker man enligt

1 Först konstateras genom vittnen eller teknisk undersökning den senaste punkt som den försvunna med säkerhet passerat. Genom intervjuer skapar sig polisen en bild av den försvunna (ålder, bakgrund, eventuella funktionshinder etc).

2 Ett genomskinligt ark läggs över en karta. Mallens inre cirkel visar medianavståndet inom vilket olika typer av personer återfunnits tidigare, oavsett tid sedan försvinnandet. Mallens yttercirkel visar maxavståndet.

3 Terrängen inom och runt den inre cirkeln delas upp i sektorer på en karta. En liten grupp utvalda män som känner till området och den försvunnas egenskaper funderar enskilt på hur denna kan ha förflyttat sig. Är till exempel en naturfotograf försvunnen är det bra om en annan naturfotograf deltar. Sedan sammanställs bedömningsarna.

Ofta framträder en eller ett par sektorer som mest troliga. Inom dessa identifierar man i sin tur vissa högintressanta terrängavsnitt. Till slut får man kanske två eller tre korridorer där man ska sätta in sökandet.

MSO

Grafik: Gunvor Ekström

Olika personalresurser

Varje resurs har sina för- och nackdelar. MSO-materialet har färdiga lathundar som ger en fingervisning om hur snabbt och med vilken noggrannhet en enhet kan söka av ett område.

Enligt statistik
baserad på polisrapporter
hittas endast åtta procent
av de försvunna
utanför sökområdet.

A **Helikopter.** Söker snabbt av stora ytor med låg växtlighet om sikten är god.

B **Hv-patrull med hund, skallgångskedja.** Fotfolk tar sig fram överallt och söker noggrant men långsamt.

C **Motorcykel.** Kan köra på större stigar.

D **Polisbil.** Söker snabbt av vägar. Sirenens kan användas för att sätta den försvunne på rätt spår.

Tränad för insats?

Ett nytt reglemente för **fysisk prestationsförmåga** är på remiss. Reglementet som fastställs under hösten ska vara ett stöd för Försvarsmaktens instruktörer och ge **en kvalitetssäkring** av rekryt- och soldatutbildningen.

Text & foto: Therese Åkerstedt

För att GMU-soldaterna ska få godkänt krävs att de klarar beep-nivå 7:5, vilket motsvarar 2 kilometer på 10 minuter och 30 sekunder.

S

oldaten står i centrum och det är hans eller hennes befattning och uppgift som är avgörande för vilken fysisk förmåga som krävs. I det nya reglementet finns

utbildningsplaner för GMU, befattningsutbildning samt beredskap och insats, vilket inte funnits tidigare, säger Monica Olsson, handläggare på Försvarsmaktens idrotts- och friskvårdsenhet.

– 2005 infördes Försvarsmaktens Fysiska Standard (FM FysS), som innebär att fysisk träning är en arbetsuppgift. Försvarsmaktens personal ska träna två till tre gånger i veckan på arbetstid. Utöver det har man fysiska tilläggskrav om man

ingår i krigsförbanden. Dessa krav är differentierade beroende på befattning. Man har alltså inte samma fysiska tilläggskrav på en stabsassistent som på en jägarsoldat. När det gäller markstrid finns fyra olika nivåer. Det är inte ålder och kön som styr utan uppgiften. Hemvärvnets personal regleras i dagsläget inte i FM FysS, säger Monica Olsson.

Påverkar det nya reglementet hemvärvnet?

– I och med gemensam kursbeskriv-

FAKTA:

Så mycket väger utrustningen

OBS: Detta är en ungefärlig uppskattnings, övrig utrustning samt ammunition etc ingår inte.

Fälttestet: Löpning 2 kilometer med buren stridsutrustning, vilket motsvarar 21-24 kilo beroende på soldatens storlek. (GMU-kravet beeptestnivå 7:5 är jämförbart med att göra fälttest på 14 minuter och 50 sekunder.)

ning för GMU så kommer alla soldater (inklusive hemvärnssoldaten) i framtiden att genomföra samma utbildning, vilket även omfattar Strimma A, Fysisk prestationsförstående. För godkänd GMU krävs en viss nivå på den fysiska prestationsförstående.

FÖR PERSONALEN från de frivilliga försvarsorganisationerna är det en målsättning att alla som går deras utbildningar ska klara ”hälsonivån”, att springa tre kilometer på 18 minuter. För dem som redan är antagna till hemvärvet finns det inga fysiska krav, men man måste givetvis vara så tränad att man klarar av att utföra de uppgifter som ens befattning kräver.

Vad ska man då träna mot för mål?

– Att all personal klarar ”hälsonivån” är viktigt för att Försvarsmakten ska kunna ta sitt arbetsgivaransvar. Hemvärnsskyttesoldaterna bör ha som målsättning att åtminstone klara GMU-kravet. Ser man på de uppgifter nationella skyddsstyrkorna har, vilket kan jämföras med lätt skytte, så kan det krävas mer för vissa.

Uppfyller du redan GMU-kravet kan

nästa utmaning vara att klara fälttestet, som konditionsmässigt är jämförbart med GMU-kravet. Detta innebär en betydligt högre belastning för kroppen, på grund av den burna stridsutrustningen. Du måste vara bra grundtränad innan du börja träna mot fälttestet. För att undvika belastningsskador måste stegringen ske långsamt, under cirka 4 till 6 veckor.

Monica Olsson har satt samman ett specialgjort träningsprogram för hemvärnssoldater som vill springa fälttestet med målsättningen att klara en tid som är jämförbar med grundkravet för GMU-soldater.

FÖRUTOM KONDITIONSTRÄNING behövs även styrketräning. Styrketräningen bör vara funktionell, vilket innebär att träningen

LADDA NER FRÅN WEBBTIDNINGEN:

- Kravnivåer fälttest
- Träningsprogram FälttestHV (6 veckor)
- Mikroträning kondition/snabbhet
- BRAK-övningar (morgon + nr 1-4)
- Försvarsmaktens träningsdagbok
- Multitest styrka

liknar de aktiviteter som utförs till ”vardags”, som till exempel bära, trycka, gräva, lyfta och klättra. Kravnivåer för FM-personal framgår enligt Multitest styrka. ●

FAKTA:

Rekryt-/soldatträning i korthet:

- Konditionsträning minst två gånger i veckan, allsidig träning då du aktiverar stora muskelgrupper. Variera intensiteten.
- Konditionsträningen varvas med styrketräning och kombinationsträning. Träningen genomförs då med egna kroppen som belastning alternativt fria vikter (till exempel ryggssäck).
- Mikroträning 2-4 gånger per dag i cirka tio minuter.

Mikroträning omfattar:

- Traditionell BRAK, styrketräning med den egna kroppen. Fokus ska vara på bälstabilitet.
- Rörlighetsträning, att utöva rörelser på rätt sätt med rätt hållning.
- Korta konditions- och snabbhetsövningar som höjer pulsen.

Fotsoldatens bästa vän?

Hyllmeter av forskning ligger bakom modell 90-kängan. Men den har en svaghet - sulorna åldras. **Vi granskar en av de viktigaste delarna av hemvärnsskyttesoldatens utrustning.**

Text: Jöran Lindeberg Foto: Staffan Claesson

Juan Dieguez tillhör Kronobergs hemvärnsbataljon. Han har arbetat som skomakare och är inte imponeerad över försvarets fotflaggskepp.

– Passformen är bra, men sulorna är den svaga punkten, säger han.

Han har behövt byta kängor drygt en gång per år, och berättar om kamrater vars solor börjat lossna efter bara några dagar i fält.

– Vapen och kängor är det viktigaste i soldatens utrustning. Det är svårt att strida barfota, menar Juan Dieguez.

På FMV:s högkvarter i Stockholm träffar vi skoteknikern Eddie Isaksson, tredje generationens skomakare. Han tror att

Juan Dieguez kängor var gamla redan när de kom från förrådet. Sulan, som är av det gummiliknande plastmaterialet polyuretan, är fastgjuten direkt på kängan.

– I och med att man gjuter fast sulan börjar den åldras. Efter sju år kan den gå sönder, säger han.

Sulorna är en färskvara, och de åldras snabbare om de tas ur kartongen. Om kängorna förvaras oanvänta i original-

packningen går de att lagra i tio år, även om en lagringstid på max sju år är att föredra. Kängorna togs fram för värnpliktsförsvaret, vilket innebär att det inte är tänkt att man ska ha samma par i tio år. Ett års användning militärt motsvarar minst tre år civilt.

Över 700 000 kängor har tillverkats sedan lanseringen 1987/88. Nya kängor motsvarande storlekar från 34 till 50 kommer varje år från fabriken i Finland, där de tillverkas sedan 2002. Någon brist på kängor är det inte, i stället förbereds en manuell utrensning av gamla årgångar för att komma till rätta med problemen.

– Det ska komma nya direktiv under våren. Vi har för mycket kängor och FMV LOG ska få i uppgift att kassera de gamla, säger Rolf Carlsvärd, som är ansvarig för personlig utrustning på Försvarsmakten.

Som ett experiment ber han Eddie

99 ALLA SKA TILL-
DELAS SÅ NYA
KÄNGOR SOM
MÖJLIGT, MED HÄNSYN
TILL SIN STORLEK

Rolf Carlsvärd

Ett urval av försvarets skodon

Marschkänga 90

(sommarkängan):

Gjord för marsch. Böjlig framåt men styv i sidled. Är utformad för att bäras med endast en stålgrå strumpa innanför samt den gröna sommarsulan.

Vinterkänga 90:

Ska bäras med den vita vintersockan, en stålgrå strumpa och den röda vintersulan. Anpassad till skidåkning. Flärp framme vid tårna och plattare sula för att anpassas till skidåkning.

Överdragsskor:

Gruppmaterial för dig som tröttnat på att tappa känseln i tårna under postjänstgöring. Ger extra isolering mot både luft och mark men ska inte användas vid längre förflyttningar. Eftersom de bär närmast marken fungerar den gröna kamouflagefärgen även vintertid.

Fotmodellen och hemvärnssoldaten Fredrik Hallners kängor producerades 1996.
"Det är svårt att putsa upp dem men annars
är de okej, m/90 är de bästa kängor jag haft."

– Det ligger hyllmeter av forskning bakom de här kängorna. Kvaliteten är bra, säger Eddie Isaksson och poängterar att man utvecklat kängorna minst fyra gånger sedan lanseringen och förbättrat olika egenskaper.

Han menar att civila produkter, som i princip ser likadana ut som de militära motsvarigheterna, inte är av samma kvalitet. Dessutom varnar han för att kombinera civila produkter som strumpor och sular med m/90-systemet. De olika delarna är utformade för att användas med varandra och inget annat. Kängorna är ergonomiskt utformade för att man ska kunna gå långt och minska slitaget på rygg, höfter och knän. De är märkta som skyddsskor eller yrkesskor och är – med rätt sular – antistatiska, vilket krävs i miljöer där elektriska urladdningar kan vara farliga.

Men ska man då använda m/90-kängan till all tjänst och i alla väder? Eftersom lädret bara tål regn i sex timmar är svaret nej.

– Gummistövel 90 används när det regnar ute, det är jätteenkelt, säger Rolf Carlvärd. ●

Vilken utrustning vill du att vi granskar?
Tipsa oss!
red@tidningenhemvartnet.se

Isaksson tar en titt på sulan på hans egna kängor där tillverkningsåret står. De visar sig vara från år 2000. Rolf Carlvärd fick dem som nya för tre år sedan, precis vid den maxgräns som skoteknikern rekommenderar.

– Problemet är att FMLOG lagrar de nya kängorna och cirkulerar de redan använda. I framtiden ska vi inte tillåta det. Alla ska tilldelas så nya kängor som möjligt, med hänsyn till sin storlek, säger Rolf Carlvärd.

– Jag beställde nya kängor från förrådet och fick några som det stod 1995 på, kommenterar Eddie Isaksson.

VAD GÖR DÅ en hemvärnssoldat med dåliga kängor? Byt, och kräv att få ett par som ligger väl inom sjuårsgränsen, samt rapportera problemen till din chef.

FMV:s ansvariga tycker att m/90-kängorna är utmärkta – så länge de är nya – och tycker att de fått ett oförtjänt dåligt rykte.

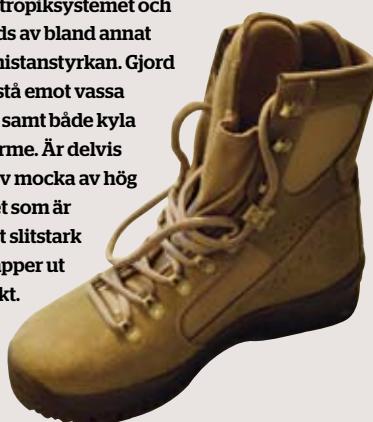
Gummistövel 90:

Finns med och utan ståltåhhätta. Gummitypen är av samma höga kvalitet som bildäck – står emot senapsgas i minst 24 timmar och tar inte eld, även om gummitypen förstörs.

Ökenkänga:

Ingår i tropiksystemet och används av bland annat Afghanistanstyrkan. Gjord för att stå emot vassa stenar, samt både kyla och värme. Är delvis gjord av mocka av hög kvalitet som är mycket slitstark och släpper ut mer fukt.

Känga 08:

Ska på sikt bli universalkänga för förband som bär riktigt tung packning. Kan konfigureras på olika sätt beroende på miljö och väderlek. Vid regn kan en vattentätt innersko av membran och formgjuten plast-sula stoppas in och fungerar som en sorts gummistövel. Vid kyla kan sulan bytas ut och dubbla sockor användas. Kan användas i temperaturer från 20 minus till 40 plus grader.

KULTUR / RECENSION

FAKTA:

Titel: Midvintermörker
Författare: Lars Wilderäng
Förlag: Förlag Änsjödahl

Nattsvart om ett framtid Sverige

Boken Midvintermörker handlar om ett ryskt strategisk överfall på ett politiskt och militärt oförberett Sverige julen 2012. Mot de ryska förbanden som angriper i skenet av en övning i Östersjön står delar av det svenska insatsförsvaret grupperat på ett annars demilitariserat Gotland.

Boken skall ses som ett inlägg i den säkerhetspolitiska debatten angående vilken försvarsförmåga vi kan vänta oss av vårt insatsförsvare. Utan att avslöja för mycket om handlingen är det inte tillräckligt för att möta en invaderande fiendestyrka.

Författaren är inte yrkesmilitär men har gjort ett ordentligt researcharbete.

Han skildrar stridsförloppet väl utifrån de svenska förbandens synvinkel men han missar vissa detaljer som kommer att märkas av tidningens läsekrets. Begreppet hemvärensman känns otidsenligt och hemvärvskretsen försvann för ett decennium sedan.

UTIFRÅN FÖRUTSÄTTNINGARNA ATT detta är författarens debut och att han ger ut boken på egen hand har han lyckats bra. Det är inget litterärt mästerverk men historien är väl värd att läsas och säkerhetspolitiskt intresserade har säkert utbyte av boken.

Gustav Andersson

Sarahs nyckel

Ett av de mörkaste ögonblicken i den franska 1940-talshistorien var den polisära räden mot Paris judar den 16 och 17 juli 1942. Vichyregimens samarbete med den tyska ockupationsmakten stod på sin höjdpunkt (moraliskt sett, på dess lägsta nivå). I samverkan med SS arresterades drygt 13 000 judar och placerades under mycket förnedrande former i en sportarena, för senare transport till utrotningslägren.

Om detta brott mot mänskligheten handlar den aktuella filmen Sarahs nyckel. Regis-

sören hanterar skickligt konsten att knyta an ett historiskt fenomen till ett nutidsdrama. Journalisten Julia Jarmond får i uppdrag att söka överlevande och möter mycken psykologisk dramatik som sammantaget bildar en mycket tragisk – och sevär – filmhistoria.

Lars Brink

FAKTA:

Titel: Sarahs nyckel
Regi: Gilles Paquet-Brenner
Distribution: Svensk Filmindustri

En nyckelscen i filmen: Den unga Sarah överlämnar nyckeln till sin i all välmening inlåste bror, som hon inte får chans att befria från nazisterna.

Klassiker ges ut i pocket

"De avgörande slaget" av brittiske historikern JFC Fuller har varit ett militärhistoriskt standardverk ända sedan utgivningen 1939. Boken publiceras i fyra delar och behandlar de viktigaste slaget och konflikterna i (den västerländska) historien från antiken och framåt. Nu ger förlaget Historiska Media ut denna klassiker i pocketformat. De första två delarna har redan publicerats, och de sista två kommer i höst. Samtliga delar innehåller ett förord av Lars Ericson Wolke, professor i militärhistoria.

Joachim Brink

FAKTA:

Titel: De avgörande slaget
Författare: JFC Fuller
Förlag: Historiska Media

Militära ord i vardagen

Vad är en grobian, egentligen? Hur vinner man en pyrrhusseger? Och vad har van-

datism med
tyska folkslag
att göra? I den
underhåll-
lande boken
Krigiska ord

går Olle Bergman igenom några av de ord och fraser med krigiskt eller militärt ursprung som fortfarande används men där den ursprungliga betydelsen kanske fallit in glömska.

Joachim Brink

FAKTA:

Titel: Krigiska ord
Författare: Olle Bergman
Förlag och år: Historiska
Media 2011

Med geväret vid sänggaveln

Den svenska militära beredskapen under andra världskriget medförde en påtaglig klassutjämning. Invanda klassgränser luckrades upp, stora delar av folket uniformerades, frivilligt eller under plikt.

Människor i slott och torpstuga möttes på skjutbanan eller i tälthalmen. Hotbilder och inkallelser formade en försvarsanda som sent skulle glömmas.

I Uppsala gick professorn i orientaliska språk Henrik Samuel Nyberg med i det nybildade hemvänet när stämningen stegrades under Finska vinterkriget 1939–1940. Vid sänggaveln stod sedan geväret gripbart under krigsåren, berättar hans dotter, sedermera författnaren Sigrid Kahle i sin biografi över fadern.

På sin femtioårsdag, den 28 december 1939, talade han på en Finlandsafton i Karlstad. 1941 blev han teologie hedersdoktor i Uppsala och utnämndes samma år till platonchef i hemvänet.

Nybergs militära intresse återspeglades i hans

engagemang för Upplands regementes kamratförening (I 8) där han var aktiv i styrelsen. Samtidigt blev hans folkbildningspatos en brygga till civilsamhället. Vid Uppsala Arbetarinstituts 60-årsjubileum 1943, formulerade han, på uppdrag av institutets föreståndare, folkbildaren Carl Cederblad, en engagerad framställning om vikten av god allmänbildning. Med knytning till det samtida krigsläget understyrker han vikten av folkbildning och kunskap i tider när barbariet förhörligas.

Folkbildaren H S Nyberg drogs också in i den statligt stydda informationsapparaten för god försvarsanda. Under Statens Informationsstyrelsens hägn byggdes under våren 1940 upp en landsomfattande organisation för ”att stärka svenska folkets intellektuella och moraliska motståndskraft”, den så kallade Folkberedskapen.

MEN DEN redan då världskände humanistiske professorn avsatte den tid som behövdes för att också öka sin militära

kompetens. Att vara platonchef betydde ansvar och ledarskap, och för att rätt kunna hantera sitt vapen var mången timma på skjutvallen ett måste.

”Jag kom hem till en utpumpad och avmagrad pappa, som var klädd i sin nya fältgrå militärärtiga kostym med sleifer, utanpåfickor och keps. Han hade avlagt simmagistern och var ute och sköt varje söndag” skriver Sigrid Kahle i sina memoarer. Hon var vid det skildrade tillfället 13 år och just hemkommen från Dalsland, där hon vistats

i en prästgård under sommarlovet 1941.

1942 bildade han till sammans med bland andra författaren Eyvind Johnson motståndsorganisationen Nordens Frihet. Förtrycket hade hårdnat i det ockuperade Norge och det gällde att skapa opinion för fångslade och torterade kolleger.

Så kan man kombinera väpnat och intellektuellt motstånd.

H S Nyberg valdes in i Svenska Akademien 1948. **Lars Brink**

Händelserna
ute i världen manar osäkurligare till eltertanke

Om dina vänner ej rökt land här De där markeringar ej drifit av hon, men hon och hela det svenska folket

Jag, om Du är hemvärnsman!

Vir och nu, men hon, här blivit hemvärnsmann!

Dräjmed betyder – För evnt!

TALA DÄRFÖR I DAG

Kom med i det frivilliga hemsvaret
För, nu, viner och döttrar
– alla åres världsom.

Anslut Eder till Hemvärnet,
Lotekåren, Röda Korset,
Blå Stjärnan, PBU,
Skyttevärnet.

MED atombomber, satelliter,
fjärrstyrda robotar
och rymdraketer

KAN man inte nedkämpa hemvärnsgrupper?

TALK RED hemvärnskvinnor, hemvärnschefer och
hemvärnsmedlemmar De mottar insatt av kontrakter men
höger Dig erkänna i din stora kontraktions.
Din insatt - Försäkrandet till framtid

Avsändare: Tidningen Hemvärvnet, 107 85 Stockholm **Fel adress?** Om din tidning kommer till fel adress, uteblir eller skickas till dig, trots att du lämnat hemvärvnet, ska du i första hand vända dig till din utbildningsgrupp för rättelse, inte till tidningens redaktion. Detta gäller ALL krigsplacerad personal, både hemvärvsmän och avtalspersonal. Glöm inte att anmäla flytt till Skatteverkets folkbokföring.

Militärgrön T-shirt Oksydd I Högkvalitet 100% bomull. 65 kr/st inkl frakt.

Beställ via mr.titan@telia.com. Uppgi storlek, namn, adress och mobil.

Företagsutveckling Mr TITAN 19560 Arlanda stad.

Vi stödjer hela soldatfamiljen!

Familjestödets innehåll är utformat med hänsyn till de förändrade livsvillkor som kan komma att möta soldatens familjemedlemmar, släktningar & nära vänner i samband med en utlandstjänstgöring.

Vi erbjuder bland annat PREP-kurser för par, individuellt samtalssstöd, familjerådgivning och aktiviteter vid landets soldathem.

Passa på att anmäla er till höstens PREP-kurser!

För mer info och anmälan, besök vår hemsida www.soldathem.org

**SVENSKA
SOLDATHEMSFÖRBUNDET**